

Kolmaskolmatta Runo.

Tulewat Wainämöinen, Ilmarinen ja Lemminkäinen Pohjolaan. Kysäsee Pohjan akka, millä asialla? Sammon jaolle lähteneensä vastata Wainämöinen. Sano Pohjan akka ei olewan jakaamista sammossa. Saapi unineulat Wainämöinen ja nufuttaa Pohjolan wäen. Lähtewät sampoa kiwimäestä. Poulaa Wainämöinen liikkeelle linnan portit ja Ilmarinen aukasee owet. Lemminkäinen kyntää juuriltansa irti sammon, joka sitte kolmin miehin kannetaan weneesen. Sampo weneessä laskee rannalta Wainämöinen ja alkaa wiimmen Lemminkäisen kehottamalla matkan päässä laulella. Kurki laulua säikähtänyt parkasi pahalla äänellä ja herrätti Pohjolan nukkumasta. Pohjan akka sampoa katsomaan jo näkee saauksi. Nostaa heti ison tuulen Wainämöistä hukuttamaan ja olisi hukkoa wenet, ellei Lemminkäinen olisi laitoja kohottanut. Niin Lemminkäinen purjepuusta katsellen näkee Pohjan weneen ajawan ja saawuttawan. Häässä Wainämöinen tuloksestansa luopi karin Pohjan weneen eteen. Siinä wenet kyllä särky, waan itse Pohjan akka läksi lintuna Wainämöisen weneesen ja otti kaikki miehensä kanssa. Siinä sitte tapattu tappelo, jossa Wainämöinen melalla siwatteli siipiä ja kynsiä Pohjan akalta. Yksi ainoa sakariformi jäi jälille ja silläki nosti Pohjan akka sam-

mon ja kaato wesille, jossa se särky. Sammon muruja sitte tuuli ajeli mitä minkin paikan rik-
kaueksi. Riwan sai Pohjan akka jälille Pohjolaan.

Siitä vanha Wainämöinen,
Toinen seppo Ilmarinen,
Kolmas lieto Lemminkäinen,
Lulit Pohjolan tuwille.

5. Sano Pohjolan emäntä:

"Mi on miehillä sanoma,
Urohilla uusi tieto?"

Tuopa wiisas Wainämöinen
Sanan wirkko, noin nimesi:

10. "Sammosta sanomat miesten,

Kirjokannesta pakinat;
Saimma sampuen jaolle,
Kirjokannen katsantohon."

Sano Pohjolan emäntä:

15. "Ei oo karpästä kahelle,
Drawasi' osoa kolmen."

Waka vanha Wainämöinen

Sormin soitti kanteletta,
Kielin kanterwo pakasi;

20. Wäsytti wäen mokoman,

Uuwutti unelliseksi.

Niin tapasi taskuhunsa,

Pöihen kulkaroihensa,

Ottawi uniset neulat,

25. Nukutteli nuiwan kansan,

- Paineli wden pakanan,
 Pimiässä Pohjolassa,
 Summassa Sariolassa.
 Meni sammon saahantahan,
 30. Kirjokannen katsantahan,
 Pohjolan kiwimäestä,
 Baaran waskisen sisältä,
 Oheksän lufon takoa.
 Tuossa wanha Wainämöinen
35. Pauloä hyrähtelemi,
 Topa liikku linnan portit,
 Tärkky rautaset saranat.
 Siitä seppo Ilmarinen
 Woilla lufot liukahutti,
 40. Piuwutti sian lihalla;
 Lufot formin lufsutтели,
 Kiwet kuokalla kohotti.
 Sano wanha Wainämöinen:
 "Di sie lieto Lemmin poika,
 45. Olimmäinen ystävänä!
 Mene sampo ottamahan,
 Kirjokansi kantamahan."
 Tuopa lieto Lemminkäinen,
 Hywä kielas kaskiäkki,
 50. Kopia kehuttoaki,
 Meni sammon otantahan,
 Kirjokannen kannantahan.
 Sylin sampoä piteli,
 Polwin maassa puujaeli,
 55. Eipä sampo liikukkana,

Kirjokansi kalluffana.

Syy' on härkä Pohjolasssa,

Sarvipää Sariolasssa,

Jok' on sikkia siwulta,

60. Warsin wahwa wartalolta,

Suonilta kowin soria.

Se on lieto Lemminkäinen

Otti härän heinikosta,

Kuran pellon pientaresta,

65. Sillä kynti sammon juuret,

Kirjokannen kiinnittimet,

Satasarwella härällä,

Tuhatpäällä tursahalla,

Waarnahilla waskilla,

70. Utralla tuliterällä,

Saipa sampo liikkumahan,

Kirjokansi kallumahan.

Siitä wanha Wainämöinen,

Toinen seppo Ilmarinen,

75. Kolmas lieto Lemminkäinen,

Sylin sampoa sylelit,

Käsiwarsin käännyttelit,

Niin weiwät wenosehensa,

Purtehensa puuhasiwat.

80. Kysy seppo Ilmarinen:

"Minne sampo saatetahan,

Kunnekkä kuletetahan,

Weneheksä Wainämöisen?"

Sano wanha Wainämöinen:

85. "Tieän mä wähasen maata,

- Dieän paikkoja palasen,
 Sydämätöntä, lyömätöntä,
 Miekkan miehen käymätöntä
 Menässä utusen niemen,
 90. Päässä saaren terhenisen.
 Sinne sampo saatetahan,
 Kirjokansi kaimatahan.”
 Siitä vanha Väinämöinen
 Laskea karehtelewi
 95. Selkeä meren sinisen,
 Laskei poikki Pohjan merta.
 Sano lieto Lemminkäinen:
 ”Miks’ et laula Väinämöinen,
 Hyrehi hywäsufunen,
 100. Hywän sammon saatuasi,
 Dien hywän käteltyäsi?”
 Waka vanha Väinämöinen
 Warman kyllä wastaeli:
 ”Warahainen laulannaks’i,
 105. Ukanen ilon teoksi,
 Kun näkywi Pohjan portit,
 Paistawi pahat saranat.
 Äskän laulanta sopisi,
 Ilon teentä kelpoaisi,
 110. Kun omat owet näkyisi,
 Omat ukset ulwoaisi,
 Sa’an taipalen takana,
 Päässä wien päiwäyksen.”
 Siitä vanha Väinämöinen
 115. Laskewi sinistä merta,

- Laske päivän, laske toisen,
 Laske kohta kolmannenki,
 Jo omat ovet näkyvi,
 Dmat ukset ulwottawi,
 120. Menässä utusen niemen,
 Päässä saaren terhenisen.
 Sillon wanha Wainämöinen
 Pauloa hyrähtelemi;
 Suu liikku, järisi parta,
 125. Baan ei leuat lonkailut.
 Kurki istu kannon päässä,
 Wetisellä mättähällä,
 Pimeässä Pohjolasssa,
 Summassa Sariolasssa,
 130. Sormiluitansa lukewi,
 Warpahiansa walitti.
 Kurki kuuli kumman äänen
 Wainämöisen laulellessa,
 Kurki laske suuren kulkun,
 135. Parkasi pahan säwelen;
 Raikki Pohjola heräsi,
 Paha walta walpaustu.
 Louhi Pohjolan emäntä,
 Pohjan akka harwahammas,
 140. Sampo tapoamahan,
 Kirjokantta katsomahan,
 Pohjolan kiwimäkehén,
 Waaran waskisen sisähán.
 Sano tuonne saatuansa:
 145. Woi polonen päiwiani!

- Kenpá lukot lonkailut,
 Kaikki särkenyt saranat,
 Kaikki owet auasunna,
 Eiikutellut linnan portit?
150. Jot' oisi täältä sampo saatu,
 Kirjokansi kannettuna?"
 "Jo on täältä sampo saatu,
 Kirjokansi kannettuna,
 Pohjolan kiwimäestä,
155. Baaran waskisen sisästä,
 Yheksän lukon takoa."
 Eouhi Pohjolan emäntä,
 Pohjan akka harwahammas,
 Ukkoa rukoelewi,
160. Pauannetta palwoawi:
 "Nosta Ukko suuri tuuli,
 Eään mändä määrítöntä,
 Nosta mustia muria,
 Päälle selwien wesiä,
165. Jott' ei päästä Wainámöisen,
 Kulkea uwantolaisen."
 Se Ukko ylijumala
 Birkki tuulet tuulemahan,
 Ilman rannat riehkimähän;
170. Nouse tuulet tuulemahan,
 Ilman rannat riehkimähän.
 Kowin läikký länsituuli,
 Vuotuuli tuihutteli,
 Enemmän etelä tuuli,
175. Itä inkü iskiästi,

Pohjanen kowin porotti.

Tuuli puut hawuttomaksi,

Kanarwat hukattomaksi,

Heinät helpehettömäksi,

180. Wiepi harpun hauinluisen,

Kantelon kalaneväsen,

Wenehestä Wainämöisen.

Uhto aalloilta hawannut

Pian forjasi kotihin,

185. Kalasehen kartanohon.

Sano seppo Ilmarinen:

"Jo on tuffa tuulta nähnyt,

Parta päiviä pahoja,

Nähnyt näilläki selillä;

190. Harwon on hawata tainnut

Tuulta ennen tuon näöstä.

Woi polonen päiviäni!

Kun läksin meren selälle,

Ulapalle aukialle,

195. Polin puulle pyöriwälle,

Warwalle wapisewalle,

Wet on tuuli turwanani,

Merens aalto armonani."

Sillon wanha Wainämöinen

200. Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Ei wenessa wieremistä,

Puressa parahtamista;

Itku ei häästä päästä,

Paru päiwistä pahoista."

205. Se on lieto Lemminkäinen

- Eikä itkent, ei iloistut,
 Muisti muinoset tilansa,
 Usiansa armaeli;
 Eati laitoja lisäksi,
 210. Warpehia walmisteli,
 Enlen kolmen korkeutta.
 Saipa tuuli turjutella,
 Kallot welloa wenettä,
 Oli laitoa wenoissa,
 215. Warpehet hywin warawat.
 Itse Pohjolan emäntä
 Rakenteli Pohjan purren,
 Suoritti sotawenosen;
 Eato miestä laiwahansa
 220. Kuni sotka poikiansa,
 Eawi luopi lapsiansa;
 Sata miestä sauomehen,
 Euhat airohin urosta,
 Sata miestä miekatonta,
 225. Euhat miestä miekallista.
 Päälle purjehen wetäwi
 Kuni pitkän pilwen lonkan;
 Siitä läksi, jotta joutu,
 Ujamahan Wainämöistä.
 230. Waka wanha Wainämöinen
 Easkewi finistä merta,
 Itse tuon sanoiksi wirkki,
 Puhu purtensa perästä:
 "Di sie lieto Lemmin poika,
 235. Olimmäinen ystäwäni!

Mouse purjepuun nenähän,
 Waatewarpaan rapa'a,
 Katso itä, katso länsi,
 Katso poikki Pohjan ranta."

240. Se on lieto Lemminkäinen

Hymä kielas käskeäkki,
 Kopia kehuttoaki,
 Mousi purjepuun nenähän,
 Waatewarpahan rapasi;

245. Katso iät, katso lännät,

Katso poikki Pohjan rannat,
 Miin sano sanalla tuolla:
 "Hawukkoit' on haawat täynnä,
 Koivut kirjokokkoloita."

250. Sano wanha Wainämöinen:

"Jo wainen walehtelitki;
 Ei ne olla hawukkoita,
 Eikä kirjokokkoloita,
 Ne on Pohjan poikasia.

255. Katso toiste, katso tarkon."

Katso toiste, katso tarkon,
 Sanowi sanalla tuolla:
 "Pilwi Pohjasta kohowi,
 Pilwen lonkka luotehesta."

260. Sano wanha Wainämöinen:

"Jo wainen walehtelitki;
 Ei se pilwi ollekkana,
 Pilwen lonkka lienekänä,
 Se on pursi purjehinen.

265. Katso tarkon kolmannesti."

- Katso kerran kolmannenki,
 Sanovi sanalla tuolla:
 "Di sie vanha Wainämöinen!
 Jo tulewi Pohjan pursi,
 270. Satahanka hakkoawi;
 Sat' on miestä sauomesa,
 Euhat airon pyhrymillä,
 Sata miestä miekatonta,
 Euhat miestä miekallista."
275. Sillon vanha Wainämöinen
 Jo tunsi toet totiset,
 Balehettomat wakaiset;
 Itse Wirkko, noin nimesi:
 "Soua seppo Ilmarinen!"
280. Soua lieto Lemminkäinen!
 Soua kansa kaisenlainen!"
 Souti seppo Ilmarinen,
 Souti lieto Lemminkäinen,
 Souti kansa kaisenlainen,
285. Eipä juokse puinen pursi,
 Weno Wainölan weäte.
 Sillon vanha Wainämöinen
 Jo tunsi tuhon tulewan,
 Hätäpäiwän päälle saawan.
290. Urvelee, ajattelewi,
 Miten olla, kuin eleä.
 Itse tuon sanoiksi Wirkki:
 "Wielämä tuohon keinon kekkin,
 Mutkan muistan, tien osoan."
295. Sawottihen taulohinsa,

Tungeksen tulussihinsa,
 Otiti piitä pikkuruisen,
 Toki tauhoa wâhâsen,
 Neki mestasi merehen

300. Dikiasta olkapäästä,

Kautta kainalon wasemen,
 Sanowi sanalla tuolla,
 Lausu tuolla lausehella:
 "Tulkohon tulinen korko,

305. Salasaari kaswaohon,

Tohon juosko Pohjan pursi,
 Satahanka halkeutoho!"

 Luotihin tulinen luoto,

Salasaari siunattihin,

310. Itâhân ikâti pitkä,

Luotehelle loppumaton,
 Polwekseen Pohjolahan,
 Tohon juoksi Pohjan pursi,
 Satahanka halki lenti.

315. Louhi Pohjolan emântâ,

Pohjan akka harwahammas,

Tohti toisiksi ruweta,

Ruohiti muuksi muutellate,

Urot siiwiksi siwalti,

320. Perâpuikon purstoksensa,

Siitä loihen lentâmâhân;

Kokkona ylös kohosi.

 Lenteâ lekuttelewi

Selwällä meren selällä,

325. Ulapalla aukialla,

- Sata miestä siiven alla,
 Tuhat purston tutkamessa,
 Sata miestä miekatonta,
 Tuhat miestä miekallista,
 330. Viiteleksen, laateleksen,
 Koffona kohenteleksen,
 Lenti purjepuun nenähän,
 Waatewarpahan rawahti,
 Benehesen Wainämöisen.
335. Tahto pursi päin puota,
 Laiwa laion wieretellä.
 Sano wanha Wainämöinen:
 "Dhoh Pohjolan emäntä;
 Toko saat jaolle sammon,
 340. Nenähän utusen niemen,
 Päähän saaren terhenisen?"
 Sano Pohjolan emäntä:
 "En lähe jaolle sammon,
 Einun kanssasi katala,
 345. Kerallasi Wainämöinen!"
 Itse sampoa tawotti
 Benehestä Wainämöisen.
 Se on seppo Ilmarinen
 Dtti miekkansa omanza,
 350. Käellänsä oikialla,
 Wasemelta reieltänsä;
 Kokon koprille siwalti,
 Waakalinnun warpahille.
 Iski kerran, iski toisen,
 355. Kohta kolmasti rapasi,

Waan ei wuolent wermentänä,
 Ettant orwaskeittuana.

- Siitä lieto Lemminkäinen
 Mielän wuoltansa wetäsi,
 360. Dupeštansa tuiman rauan.
 Niin sanowi Pohjan akka,
 Puhu purjepuun nenästä:
 ”Woi sis lieto Lemmin poika!
 Pettelit oman emosi,
 365. Walehtelit vanhempasi;
 Sanoit et kähäsi sotoa
 Kuunna kymmennä kesänä,
 Kullankana tarpehella,
 Hopiankana halulla.”
 370. Itse wanha Wainämöinen
 Ei hän miekkoa wetänyt,
 Temponut tuliterea;
 Nostatti melan merestä,
 Lastun tammen lainehešta,
 375. Sillä siipiä siwalti,
 Sillä kynnttä katkaeli,
 Tot’ ei jäänyttä jälille,
 Kun yksi sakariformi.
 Miehet melskahki merehen,
 380. Pojat siiwiltä putosi;
 Sata miestä siuwen alta,
 Tuhat purston tutkamešta,
 Kymmenen joka kynästä.
 Itse Pohjolan emäntä
 385. Puusta purtehen putosi,

- Kuni nuolen ammuttua,
 Kohti käytyä wasaman,
 Vuusta koppelo putosi,
 Kuusen oksalta orawa.
390. Siitä sampo tawotti
 Sormella nimettömällä;
 Sammon wuoatti wetehen,
 Kirjokannen lainehille,
 Selwälle meren selälle,
395. Ulapalle aukialle.
 Siinä sai muruksi sampo,
 Kirjokansi kappaleiksi.
 Noita tuuli tuuwitteli,
 Ilma lieto liifutteli,
400. Selällä meren sinisen.
 Mi sai sampuen muruja
 Ule selwien wesien,
 Päälle mustien murien,
 Ne kaikki ween wäeksi,
405. Uhin lasten aarteiksi.
 Ei wesi wäkeä puutu,
 Ween Uhti aartehia.
 Mi sai muutama murunen
 Rannalle meryttä wästen,
410. Wästen merta hyhännettä;
 Siitä kyntö, siitä kylwö,
 Siitä kaswo kaikenlainen,
 Siitäpä ikuinen onni,
 Nenähän utusen niemen,
415. Päähän saaren terhenisen.

Itse Pohjolan emäntä

Kanto kannen Pohjolahan,

Sai riwän Sariolahan,

Sormella nimettömällä.

420. Ei saanut murua munta,

Siit' on polo Pohjolasäsa,

Elo leiwätön Lapisäsa.

Peljäskolmatta Runo.

Sammon muruja rannalta löynnyt Wainämöinen työntää Sampsa Pellerwoiselle, käskee maista kylwämään. Lähtee Sampsa, kylwää maan ja kyntää. Nousee kynnökseltä monenlaista puuta, waan tammi ei ota nostaksensa. Kaswo wiimen tammipuuki ja lewesi offineen taiwaalle, jotta päiweäkänä ei enää näkynyt. Niin piti jälleen hakata wasta plennyt tammi, waan oli työläs hakajata saaha. Niin nousi tuike pikkuinen mies merestä, joka otti työksensä ja kaatoki. Siitä Wainämöinen kylwi utusia siemeniä maalle ja toiwotti kaswulle onnea. Pohjolan emäntä tuossa uhkaa kaiken ouensa häwittää, monenlaisia turmioita Wainämöisen tiloilta saatella. Wainämöinen puoltansa pyrittää uhkaamista tehottomaksi ja toiwottaa wielä kerran Suomeansa onnelliseksi.

Waka wanha Wainämöinen
 Löysi sampuen muruja,
 Kirjokannen kappaleita,
 Rannalta merelliseltä,
 5. Kiwen kirjawan kylestä,
 Paaen paksun palliosta;
 Ne kanto nenähän niemen,

Päähän saaren terhenisen.

Siitä vanha Väinämöinen

10. Itse tuon sanoiksi wirkki

Pellerwoiselle pojalle:

"Sampsä poika Pellerwoinen!

Lähkös maita kylwämähän,

Toukoja tihittämähän;

15. Kylwä kuusilla jyvilla,

Seitsemillä siemenillä,

Rahasiksi rantojani,

Wiljasiksi wieriäni."

Sampsä poika Pellerwoinen

20. Otta kyusia jyviä,

Seitsemia siemeniä,

Yhen näähän nahkasehen,

Koipehen kesäorawan.

Läksi maita kylwämähän,

25. Toukoja tihittämähän,

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Minä kylwän kyyhättelen

Luojan formien lomatse,

Käen kautta kaikkiwallan.

30. Ukka manteren alanen,

Poika pellon pohjimmainen,

Mannun eukko, maan isäntä!

Pane turwe tunkemahan,

Maa wäkewä wääntämähän.

35. Tuhansin neniä nosta,

Saoin haaroja hajota,

Kylwöstäni, kynnöstäni,

Barfin waiwani näöstä.

Nöstele oras ofinen,

40. Kannon karwanen ylennä,
Työstä pellon pehmiästä,
Maasta maksan karwasesta.

Ei se maa wäkiä puutu

Sinä ilmoissa ifänä,

45. Kun olle armo antajista,
Lupa luonnon tyttäristä.

Di ukko ylijumala,

Tahi taatto taiwahinen,

Ukko pilwien pitäjä,

50. Hattarojen hallitsia!
Piä pilwissä keräjät,
Säkehissä neuot selwät,
Nosta lonkka luotehesta,
Toinen länneestä läheta,

55. Kolmas iätä iästä,

Etelästä ennättele.

Josp' on wettä waaitahan,

Pirota wettä pilwistäsi,

Drahille nousewille,

60. Douoille tomisewille."

Sillä Sampsa Pellerwainen

Kylwi maita kyyhätteli;

Kylwi kummut kuusikoiksi,

Kankahat kanarwikoiksi.

65. Koiwuja norolle kylwi,

Kylwi mäntyjä mäelle,

Tuomet kylwi tuorehille,

- Pajut maille paisuville,
 Pihlajat pyhille maille,
 70. Raiat maille raikkahille,
 Katajat karankoille,
 Tammen wirran wieremmille.
 Sai atran tuliteräsen,
 Baskiwaarnahat walitsi,
 75. Dtti härän uljamoisen,
 Wainon mullin wääräsaaren,
 Jol' on sitkiä siwulta,
 Warsin wahwa wartalolta,
 Sarwilta kowin soria.
 80. Sillä kynti kylwämiä,
 Salot weteli waille,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 "Minä kynnän kyyhättelen
 Utralla tuliterällä,
 85. Baskißilla waarnahilla."
 Kynti kaikki maat katalat,
 Muihiksi mullosteli;
 Suot kylwi, kanarwat kaswo,
 Norot kynti, nousi koiwut,
 90. Mäet kynti, kaswo männyt,
 Kynti kummut, kuuset kaswo,
 Kaswo tuomet tuorehilla,
 Pajut maille paisuilla,
 Pihlajat pyhilla maille,
 95. Raiat maille raikkahilla,
 Katajat karankoilla.
 Cipä tammi kaswakkana,

- Suurrukkana puu jumalan.
 Heitti herjan walloillensa,
 100. Olewille onnillensa.
 Kulu yötä kaffi kolme,
 Saman werran päiviäki,
 Käwi siitä katsomahan:
 ”Onko tammi kaswanunna,
 105. Suurtununna puu jumalan?”
 Ei oo tammi kaswanunna,
 Suurtununna puu jumalan.
 Heitti herjan walloillensa,
 Olewille onnillensa.
 110. Wuotti vielä yötä kolme,
 Saman werran päiviäki,
 Käwi siitä katsomahan,
 Wiikon päästä wiimmestäki:
 ”Onko tammi kaswanunna,
 115. Suurtununna puu jumalan?”
 Jo oli tammi kaswanunna,
 Suurtununna puu jumalan;
 Olowah’ on oksiltansa,
 Lewiähkä lehwiltänsä,
 120. Patwa täytti taiwahalle,
 Lehwät ilmoille lewesi,
 Piätti pilwet juoksemasta,
 Hattarat hasertamasta,
 Peitti päiwän paistamasta,
 125. Kuun kätki kumottamasta.
 Sillon wanha Wainämöinen
 Itse tuon sanoiksi wirki:

- ”Itävä imehnosilla,
 Kun ei päiwyt paistakkana,
 130. Kuu armas kumotakkana.
 Onko tässä nuorisossa,
 Nuorisossa kaunosessa,
 Tämän tammen taittajata,
 Puun sorian sortajata?”
135. Etsittihin leikkajata,
 Katsottihin kaatajata,
 Suomesta, Wenäjän maasta,
 Kahen Karjalan väliltä,
 Kolmen riikin riitamaalta.
140. Ei ollut sitä urosta,
 Eikä miestä urhiata,
 Joka taifi tammen kaata,
 Hakata rytimoraian.
 Nousi pikku mies merestä,
145. Uros umpi lainehista,
 Wähän kuollutta parempi,
 Kaonnutta kaunihimpi,
 Eikä uros suurempia,
 Eikä uros pienempiä;
150. Niehen kortelin pituinen,
 Waimon waaksan korkeuinen.
 Waskihattu hartioilla,
 Waskisaappahat jaloissa,
 Waskikintahat käsissä,
155. Waskikirjat kintahissa,
 Waskiwyöhyt wyöllä wyötty,
 Waskikirwes wyön takana,

- Baskiwarji kirwehesä,
 Hopyata ponnen päässä,
 160. Warji kynnärän pituinen,
 Terä waaksan korkeuinen.
 Hiwelewi firwestänsä,
 Zahkasi tasatereä,
 Wiitehen Wiron kiwehen,
 165. Kuutehen kowasimehen,
 Päähän fieran seitsemähän.
 Sai firwes hiwelleheksi,
 Warjin walmistelleheksi;
 Miin uros urosta läksi,
 170. Mies on miehestä pätowi:
 Salka maassa teutarowi,
 Pää se pilviä pitäwi,
 Part' on polwilla eessä,
 Hiwus kannoilla takana.
 175. Sylt' on suusta housun lahe,
 Puolta toista polwen päästä,
 Rakki kaation rajasta.
 Astua lyfyttelewi,
 Räpä fulleroittelewi.
 180. Astu yhen jalkojansa
 Hienoselle hietikolle,
 Astu toisen jalkojansa
 Maalle maksan karwaselle,
 Astu ferran kolmannenki
 185. Suurelle rytimoraian,
 Ison tammen tasman luoksi.
 Easki puuta kirwehellä,

Tarpasi tasaterällä.

Iski ferran, iski kassi,

190. Pastut puusta pyörähteli,

Panu tammesta pakeni,

Tuli tuiske kirvehestä.

 Niin ferralla kolmannella

Sopa taisi tammen kaata,

195. Puun wiriän wieretellä,

Puun sorian serratella.

Latwon iskewi itähän,

Tywen työnti luotehesen.

Kenpää siitä oksan otti,

200. Se otti ikuisen onnen;

Kenpää siitä latwan taitto,

Se taitto ikuisen taian;

Kenpää lehwän leikkaeli,

Se leikkoi ikuisen onnen;

205. Ku on lastuja porosi,

Selwälle meren selälle!

Siitä noita nuolet saapi,

Ampuja pahat asehet,

Pirulainen pistoneuot.

210. Waka wanha Wainämöinen

Sillä taisi tammen kaata,

Puun wihannan wieretellä,

Puun sorian serratella;

Päästi päiwän paistamahan,

215. Kuun laske kumottamahan.

 Siitä wanha Wainämöinen

Seulo seulalla utuja,

- Terheniä teptsutteli;
 Niin seula satoja kaswo,
 220. Kylwinwafka kymmeniä,
 Menäsfä utusen niemen,
 Pääsfä saaren terhenisen.

Sano wanha Wainämöinen:

- "Tänne kyntö, tänne kylwö,
 225. Tänne kaswo kaikenlainen,
 Polosille Pohjan maille,
 Suomen suurille tiloille;
 Tänne kuut kumottamahan,
 Tänne päiwät paistamahan,
 230. Tänne armas aurinkoinen!"

Sano Pohjolan emäntä:

- "Wielämä tuohon mutkan muistan,
 Keksin kummoa wähäsen,
 Sinun kylwön, kynnön päälle,
 235. Päälle kaiken kaswantosi;
 Tuonne tungen kuuhuesi
 Kirjarintahan kiwehen,
 Paaen paksun palliohon;
 Tuonne auringot asetan,
 240. Panen päiwät paistamahan,
 Wuorehen teräksisehen,
 Rautasehen kalliohon,
 Gott' ei pääse kuuna pänä,
 Selwiä sinä ikänä.

245. Unnan pakkasen palella,
 Wilun ilman wiivyttellä,
 Kyntöjäsi, kylwöjäsi,

- Warfin waiwan nähtyjäsi;
 Sa'an rautasen rakehen,
 250. Deräksisen teUittelen,
 Halmehiäsi hakkoamahan,
 Pieksämähän peltojasi.
 Noſtan karhun kankahalta,
 Wiiaſta wihaſen kiſſan,
 255. Korweſta kowerakouran,
 Harwahampahan hawuulta,
 Ruuniaſi ruhtomahan,
 Tammojaſi tappamahan,
 Karjoaſi kaatamahan,
 260. Lehmiä lewittämähän;
 Tahikka tauilla tapatan,
 Kaahan karjan kaitenlaisen,
 Ykſin kaahan imehiſetti,
 Surmajan ſukuſi ſuuren."
 265. Siilon wanha Wainämöinen
 Itſe tuon ſanoikſi wirkki:
 "Ei minua laula Lappi,
 Eikä tunge Turjalainen;
 Itſellään on ilman wiitta,
 270. Vuonani lyhyn awaimet,
 Ei katehen kainaloſſa,
 Wihan ſuowan ſormen pääſſä."
 Siitä wanha Wainämöinen
 Itſe tuon ſanoikſi wirkki:
 275. "Barjele wakainen luoja,
 Kaitſe kaunonen jumala!
 Mieſten mielijuohtehiſta,

Ulkujen ajatuksista.

- Kaaha maalliset katehet,
 280. Beelliset welhot voita.
 Ole puolla poikajesi,
 Uina lastesi apuna,
 Bihoin päivän paistamatta,
 Bihoin tuun kumottamatta,
 285. Bihoin tuulen tuulematta,
 Pakkasen palelematta,
 Kovan ilman koskematta.
 Uita rautanen rakenna,
 Kiwilinna liitättele,
 290. Ympäri minun eloni,
 Kehen puolin kartanoni,
 Maasta lähin taiwosehen,
 Taiwosesta maahan asti;
 Teräksillä seiwästellos,
 295. Maan mailla witsastellos,
 Käärmeillä käännätellos,
 Sifiliskoilla sieellos,
 Gott' ei liika liion söifi,
 Wastus wiljalta witaifi.
 300. Min on noiat noitunewi,
 Noituoot oman wakensä.
 Nyt sie Pohjolan emäntä!
 Tunge turmiot kivehen,
 Pahat paina kalliohon,
 305. Baiwat wuorehen walitse;
 Elä kuuta kuukonkana,
 Nurinkoa ollenkana.

Anna pakkaasen päällä,
 Bilun ilman wiivytellä,

310. Omiasi otriasi,

Kylwämiäsi jyviä.

Sa'a rauaista rietta,

Teräksistä telkytellös,

Pohjolan kujan perille,

315. Pohjan tarhan tanhuille.

Nošta karhu kankahalta,

Wiiasta wihanen kissa,

Korwesta kowera koura,

Sawun alta harwahamma,

320. Pohjan peltojen perille,

Pohjan karjan käytävälle."

Siitä wanha Wainämöinen

Sanan wirkko, noin nimesi:

"Anna nyt sulonen Suomi!

325. Anna maasi altihiksi,

Ilmasi imanteheksi;

Paksot laulaellakseni,

Pehot leikki lyöäkseni,

Tanner tanssaellekseni."

Uuieskolmatta Runo.

Pohjolan emäntä paneksen tuuleen ja tulee kōhulliseksi. Vāmmittää ajan läheteßsä saunan, lufee affkain lu'ut ja synnyttää yheksän poikoa, kaikki pahoja, surmalaisia. Ne sitte työntää Wainämöisen tiloilte tauilla ihmisiä waiwoamaan. Koh-ta potee koko Wainóla, waan kuitenki itse Wainämöinen tawallisilla parannuskeinoilla poistaa tur-miot, manaa Ripuwuorelle kiwut ja wiimmen woi-etten awulla saapi potewan wákensä jällen ter-weheksi.

Louhiatar waimo wanha,

Portto Pohjolan emäntä,

Teki tielle wuotehensa,

Pahnansa pahalle maalle;

5. Selin tuulehen makasi,

Kalton saáhan karliahan,

Perin wihmahan wiluhun,

Kohin páiwán koittehesen.

Tuli suuri tuulen puuska,

10. Jjástá wihanen ilma,

Nosti tuuli turkin helmet,

Ahawa hamehen helmet.

Sywin tuuli pohjatuuli,

Lápi lánsi láifytteli,

15. Lápi luun, lápi jäsenen,

- Päpi liikkuwain lihojen,
 Päpi suonten soljuwitten.
 Tuosta tyyty, tuosta täyty,
 Tuosta paksuksi panihen,
 20. Pihawaksi liittelihen.
 Kanto kohtua kowoa,
 Watsan täyttä waihiata,
 Kanto kuuta kaksi, kolme,
 Kolme kuuta, neljä kuuta,
 25. Neljä kuuta, wiisi kuuta,
 Wiisi kuuta, kuusi kuuta,
 Seitsemän, kahdeksan, kuuta,
 Ympäri yhdeksän kuuta
 Waimon wanhaan lukuhun,
 30. Kuuta puolen kymmenettä.
 Niin kuulla kymmenennellä
 Painuwi pakolliseksi,
 Watsan täysi waihiaksi.
 Pyöähän karon kipua,
 35. Immin tulta tuikatahan.
 Wyölapan siansa siirti,
 Paneutti toisen paikan,
 Sanowi sanalla tuolla:
 ”Dhoh pieni piikaseni,
 40. Paras palkkalaisiani!
 Pämmitä wälehen sauna,
 Pian pirtti riuwuttele,
 Kyläkunnan kuulematta,
 Sanan saamatta kylähän.
 45. Dluella ukset woia,

- Rasta kaljalla saranat,
 Gott' ei ukset ulwoaisi,
 Eikä wankuusi saranat."
 Päämitti wälehen saunan,
50. Pian pirtin riuwutteli,
 Kyläkunnan kuulematta,
 Sanan saamatta kylähän.
 Dluella ukset woiti,
 Rasti kaljalla saranat,
55. Gott' ei ukset ulwokkana,
 Eikä wankase saranat.
 Siitä Pohjolan emäntä
 Suojihin sowitteleksen,
 Pimeihin pisteleksen,
60. Ukkoa rukoelewi:
 "Di Ukko ylijumala!
 Tule luota katsomahan,
 Pikeltä tähyämähän,
 Tule saunahan saloa,
65. Piilten pikkuhuonehesen,
 Ilman ukksen ulwomatta,
 Saranan narahtamatta.
 Dluella ukset woian,
 Rastan kaljalla saranat,
70. Gott' ei ukset ulwoaisi,
 Eikä wankuusi saranat.
 Käy pian, wälehen jouwu,
 Tässä tuskassa kowassa,
 Watsan wäessä waihiassa.
75. Ukkoa lihanen arkku,

Tuinen luffo lonkahuta,
 Mennä suuren, mennä pienen,
 Kulkia wáhawákisen;

80. Waimo watsan wáantehistä.

Kawe eukko Luonnotar,
 Kawe kultanen koria!
 Tok' olet wanhin waimoloita,
 Ensin emä itselöitä,

85. Suokse polwesta merehen,

Wyölapasta lainehesen,
 Ota kiiškiltä kinoa,
 Matehelta nujaskoa,
 Jolla woiat luun lomia,

90. Jolla siwuja siwelet,

Peráwieria wetelet;
 Päästät piian pintehistä,
 Waimon watsan wáantehistä,
 Tässä tuskassa kowassa,

95. Watsan työssä waiiassa.

Kiwutar kipunen eukko!
 Käy tänne kápein kengin,
 Helmoin hienoin helmottele,
 Sukin mustin muikottele,

100. Sukin walkein waella,

Kiwut kiinni ottamahan,
 Wammat waiiahuttamahan,
 Tahi kuolema tulewi,
 Páhenewi hengen láhtö,

105. Tässä työssä työláhásfá,

- Watsan wäessä waihiassa,
 Louhiatar waimo wanha,
 Portto Pohjolan emäntä,
 Teki poikoa yheksän,
 110. Eato lasta kymmenenki,
 Ohen löhlyn lööpymillä,
 Ohen saunan saapumilla,
 Ohesta watsan wäestä,
 Ohena kesäissä yönä.
 115. Nimittelee poikiansa,
 Laaittelee lapsiansa,
 Kun kufin sukimojansa,
 Itse ilmoin luomiansa.
 Minkä pisti pistokseksi,
 120. Kunka laati luun waloksi,
 Minkä ankasi ahylksi,
 Kunka riieksi risasi,
 Minkä loi ruwen rikoksi,
 Kunka rutasi rutoksi,
 125. Minkä welhoksi wesillä,
 Kateheksi kaitin paikoin,
 Kunka noiaksi noroille.
 Itse neuo poikiansa,
 Laaittelee lapsiansa,
 130. Mennä tuonne toisialle,
 Menähän utusen niemen,
 Päähän saaren terhenisen.
 Sillä Pohjolan emäntä,
 Pohjan akka harwahammas,
 135. Syyti surmat suunnattomat

Tawattomat taudit nosti,
 Menähän utusen niemen,
 Päähän saaren terhenisen.

Poiat Wainólán potewi,

140. Lapset Luotolan lahowi,

Tauissa tawattomassa,

Nimen tietämättömässä;

Alta lattiat lahowi,

Päältä peite märkänewi.

145. Silloin wanha Wainämöinen,

Tietäjä iän ifuinen,

Kuuli Luotolan läsiwän,

Poiat Wainólán potewan,

Tauissa tawattomassa,

150. Nimen tietämättömässä.

Lämmitti wälehen saunan,

Pian pirtin riuwutteli.

Otti vastaan warjossansa,

Simasiiwen suojaßansa,

155. Niin hauto simasen vastaan,

Satalatwan lauhutteli.

Pyhki pois pyhät kipunat,

Pyhät sorsat sammutteli,

Simasella siiwellänsä,

160. Metisellä wastallansa.

Sanowi sanalla tuolla:

"Onko tauti luojan luoma,

Surma säättämä jumalan,

Wai on pantu palkan eestä

165. Rakettu rahän nenästä?

- Nouse tauti taiwahalle,
 Tuska tuulelle ylene,
 Ilman alle auer mennös;
 Tuonne tuulen tuuwitella,
 170. Pahan ilman paiskaella,
 Pohjan pitkähan perähän,
 Rus' ei kuuta, aurinkoa,
 Ilmoa ihoawata.
 Kiwut ma manoaan kanssa
 175. Kiwisiin kellarihin,
 Rautasihin raunioihin.
 Kipä on kiwuisa olla,
 Waiwa wammoissa asua.
 Kiwutar kipuen eukko
 180. Kipuja keräelewi
 Kirjasehen kippasehen,
 Waskisehen wakkasehen;
 Kipukintahat käessä,
 Saloissa kipuset kengät.
 185. Kule tänne tarwitessa,
 Käy tänne kutsuttaessa,
 Tee kiwut kiwuttomaksi,
 Waiwat wärjymättömäksi,
 Totta saisi fairas maata,
 190. Ultra untansa weteä,
 Woisi woikkaki lewätä,
 Tuskahinen tunnin olla.
 Ota kiwut kippasehen,
 Waiwat waskiwakkasehen;
 195. Itse keittäös kipuja,

- Pikkasesä kattilasä,
 Kolmen formen mentävässä,
 Peukalon mahuttavassa,
 Kesellä kipumäkeä,
 200. Kipuruoren kuffuloa.
 Kiwi on kesellä mäkeä,
 Keikä kesellä kiveä;
 Keikä wäättü wääntiällä,
 Puhkaištu purasimella,
 205. Yheksän sylene sywyinen,
 Kynnäräisen kymmenettä,
 Tohon tuškat tungetahan,
 Pahat waiwat wanfatahan.
 Ei kiwi kipuja itke,
 210. Paasi waiwoja walita,
 Jost' on paljo pantaisi,
 Määrättä mätettäisi,
 Uijin äyškäeltäisi.
 Di Ukko ylijumala,
 215. Mies on wanha taiwahinen!
 Tule tänne tarwitesä,
 Käy tänne kutsuttaesä,
 Tekemähän terweyttä,
 Rauhoa rakentamahan.
 220. Puhu suulla puhtahalla,
 Lässä luoja lämpösellä,
 Ettei poika pois tulisi,
 Emon lapsi lankiaisi,
 Luojan luomalta lu'ulta,
 225. Jumalan sukeamalta."

- Siitä vanha Väinämöinen
 Panewi pa'an tulelle,
 Laitto keiton kiehumahan,
 Täynnä heiniä hyviä,
 230. Me'en maahan vuotajia,
 Simatilkun tippujia.
 Pata kiehu paukutteli
 Kolme päiveä kesäistä,
 Kokonaista kolme yötä.
 235. Siitä vanha Väinämöinen
 Katselwi woitehia:
 "Onko woitehet wakaiset,
 Katschet alinomaset?"
 Ei ole woitehet wakaiset,
 240. Katschet alinomaset.
 Niin pani pa'an tulelle,
 Laitto keiton kiehumahan,
 Vielä heiniä lisäksi,
 Ruohoa monen näöstä.
 245. Pata kiehu paukutteli
 Kokonaista kolme yötä,
 Kolme päiveä kesäistä.
 Siitä vanha Väinämöinen
 Nostawi pa'an tulelta,
 250. Katselwi woitehia:
 "Onko woitehet wakaiset,
 Katschet alinomaset?"
 Ei ole woitehet wakaiset,
 Katschet alinomaset.
 255. Niin pani pa'an tulelle,

- Paitto keiton kiehumahan,
 Vielä heiniä lisäksi,
 Ruohoa monen näöstä,
 Kut oli tuotu toisialta,
 260. Siitä kylmästä kylästä,
 Yheksältä voitialta,
 Kaheksalta katsojalta.
 Pata kiehu paukutteli
 Kookonaišta kolme yötä,
 265. Kolme päiveä kesäistä.
 Kolme poikoa sukesi
 Yhen pannun paistimia;
 Salo puita poltettihin,
 Salo puita, saari maita,
 270. Yhen pannu paistimilla.
 Niin kiwi kiwehen tarttu,
 Paasi paatehen rupefi.
 Siitä wanha Wainämöinen
 Nostawi pa'an tulelta,
 275. Katselewi woitehia:
 "Dnko woitehet wakaiset,
 Katsehet alinomaset?"
 Jo oli woitehet wakaiset,
 Katsehet alinomaset.
 280. Boiti niillä woitehilla,
 Miillä raswoilla rapasi;
 Boiti alta, woiti päältä,
 Boiti keskeä keralla,
 Sanowi sanalla tuolla,
 285. Pausu tuolla lausehella:

- "Uun herra antaohon,
 Uun tuokohon jumala,
 Käythä minun kätteni,
 Saatua minun sanani.
290. Kuhun ei kätteni käyne,
 Käyköhöt kät jumalan;
 Kuhun ei sormeni sopyne,
 Sopykohot luojan sormet;
 Kuhun ei sanani saane,
295. Saakohot sanat jumalan.
 Di Ukko ylijumala,
 Mies on vanha taiwahinen!
 Tee nyt yöllä terveheksi,
 Päivällä imanteheksi,
300. Tott' ei tuska päälle tunnu,
 Ripu keskeä kiwistä,
 Pakko syämehen pakene
 Tott' ei tunnu pikkustana,
 Baiwoa wäheäkänä,
305. Sinä ilmoissa ikänä,
 Kuuna kullan walkiana."
 Waka vanha Wainämöinen,
 Tietäjä iän ikuinen,
 Sillä poisti poiken luoman,
310. Paransi panentatauin.

Kuueskolmatta Runo.

Pohjolan emäntä kätkee kuun ja auringon tai-
 waalta. Nähäksensä, mikä esteenä, etteiwät paista,
 nousewat taiwaalle Wainämöinen ja Ilmarinen.
 Iskewät tulta waloksi, niin tuli taiwaalta kirposi
 alas. Lähtewät itseksi jälestä etsimään tulta. Saa-
 wat tietä jo tulen paljonki wahinkoita tehtyä men-
 neen Aluejärween, siellä kalalta niellyksi. Wal-
 mistetaan nuotta, lähetään järwelle kalan pyynn-
 tiin. Suurella työllä ja paljolla waiwalla saa-
 han wiimmen tulen niellyt kala. Wiiltään halki,
 pääsee irralleen tuli, polttaa paljo maita ja wa-
 hinkoitsee seppo Ilmaristaki. Pääsee kuitenki ta-
 wallisilla tulen sanoilla seppo paranemaan.

Louhi Pohjolan emäntä,
 Pohjan akka harwahammas,
 Paulo kuun kumottamasta,
 Kirjarintahan kiwehen,

5. Paulo päivän paistamasta
 Wuorehen teräksisehen,
 Rautasehen kalliohon.

Jo oli yö alinomanen,
 Pitkä pilkkosen pimiä,
 10. Nenäsä utusen niemen,

- Päässä saaren terhenisen.
 Oli yötä wiisi vuotta,
 Vuotta kuusi päiväatontä,
 Kuutonta kahdeksan vuotta,
 15. Otawatonta yhdeksän,
 Täysi kymmenen tähetttä.
 Sano wanha Wainämöinen:
 "Beli seppo Ilmarinen!
 Kätkäm kuuta katsomahan,
 20. Päiweä tähyämähän,
 Otawaišta oppimahan,
 Mi on kumma kuun eessä,
 Mikä terhen päivän tiessä,
 Kun ei kuu kumotakkana,
 25. Eikä päivyt paistakkana,
 Baston meitä waiwasia,
 Kohti koitopäiwässä."
 Waka wanha Wainämöinen,
 Toinen seppo Ilmarinen,
 30. Nousit kuuta katsomahan,
 Päiweä tähyämähän,
 Otawaišta oppimahan,
 Ylähäksi taiwahalle,
 Päälle kuuen kirjokannen,
 35. Päälle taiwahan yhdeksän.
 Iski tulta Ilmarinen,
 Wälähytti Wainämöinen,
 Safarilla waskifella,
 Miekalla tuliterällä,
 40. Päällä kuuen kirjokannen,

Päällä taitosen yheksän.

Neiti pitkän pilven päällä,

Kapo kaaren partahalla,

Tuo on tulta tuuwitteli,

45. Balkiaista waapotteli, 37

Kultafessa kättyessä,

Hihnoissa hopeisissa.

Hopiaiset hihnät siuku,

Kättyt kultanen kulisi,

50. Tulta tuuwiteltaessa, 38

Warstin waapoteltaessa.

Tuli tuhumalta putosi,

Balkia warattomalta;

Kirposti tulikipuna,

55. Suikahti punasoronen, 38

Päpi taiwahan yheksän,

Päpi kuuen kirjokannen.

Waka wanha Wainämöinen,

Toinen seppo Ilmarinen,

60. Päsit tulta tietämähän, 39

Balkiaista waatimahan.

Weistit wuorella wenettä,

Ulla korwen folkuttiwat,

Kolmikaarista wenettä.

65. Sampsa poika Pellerwoisen, 39

Weisti kuusesta meloja,

Petäjistä järkäleitä.

Niin weiwät wenon wesille;

Soutelewat, joutelewat,

70. Ympäri Newan jokia 40

Newan nientä kiertelewät,

Waimo wastahan tulewi

Puhutellen, lausutellen:

"Mistä te oletta miehet?"

75. Sano wanha Wainämöinen:

"Reskiilmalta olemma,

Reskitaiwahan nawalta."

"Minne te menettä miehet,

Kunne kuletta katalat?"

80. "Menemmä tulta tietämähän,

Walkiaista waatimahan;

Mistä olet waimo parha?"

"Mistä olen waimo parha!

Minä olen wanhin waimoloista,

85. Ensin emä itselöistä,

To' on wihi wien waimon,

Rihlat kuuen morsiamen.

Menettä tulta tietämähän,

Walkiaista waatimahan;

90. Tuli on tuima tieettäwä,

Walkiainen waaittawa,

To on tuli tuimat tehnyt,

Walkia wahingot saanut.

Tuikahti tulikipuna,

95. Putofi punakeränen,

Ylähältä taiwosesta,

Päältä kuuen kirjokannen,

Läpitse ihalat ilmat,

Läpi reppänän retusen,

100. Läpi lemmen wuotehisen,

Tuurin uutehen tupahan,
 Palwosen laettomahan.

Neiti lastansa imetti

Rättyessä waiwasesä,

105. Tuurin uudessa tuwassa,
 Palwosen laettomassa.

Niin tuli tulisoronen,

Poltti polwet poikuelta,

Poltti paarmahat emolta,

110. Rikko rinnat neitoselta.

Se lapsi meni Manalle,

Toi poika Tuonelahan,

Ku oli luotu kuolemahan,

Katsottu katoamahan.

115. Niin emo enemmän tiesi,

Ei emo Manalle mennyt.

Se tunsi tulen luomoa,

Walkiaisen waiwuteella,

Tuonne tuimahan wetehen,

120. Kaltihin Aluejärwen.

Tuo ange Aluenjärwi

Kolmasti kesäissä yönä,

Yhessästi syksyyönä,

Kuohu kuusten tasalle,

125. Arjy päälle aprähien,

Tuskassa tulen punasen,

Waikeissa walkiaisen.

Kuohu kuuwille kalansa,

Urinoille ahwenensa.

130. Kalat tuossa katselawat,

Kalewala. Toinen Osa.

Ahwenet ajattelewat,
Miten olla, kuin eleä,
Noissa tuskissa tulosen,
Baikioissa walkiaisen.

135. Tuli ahwen kymyniska,

Tawotti tulisoroista;
Eipä ahwen saanučkana.
Niin tuli sinerwá siika,
Nieli tuon tulisorosen.

140. Oli aikoa wáhánen,

Tuli tuska nieliälle,
Baikia wajottajalle,
Pakko paljon syönehelle.
Uiksenteli, káyksenteli

145. Niemi nientá, saari saarta.

Joka niemi neuon pisti,
Joka saari sai sanoman:
"Eule wienossa weessa,
Ulasessa ankeheessa,

150. Minun furjan kuulioa,

Katalan kaottajoa,
Naisá tuskissa tulosen,
Baikioissa walkiaisen."

Niin tuli lohi punanen,

155. Nieli tuon sinerwán siian.

Oli aikoa wáhánen,
Tuli tuska nieliälle,
Baikia wajottajalle,
Pakko paljon syönehelle.

160. Uiksenteli, káyksenteli,

Niemi nientä, saari saarta.

Joka niemi neuon pisti,

Joka saari sai sanoman:

"Eule wienossa weessä,

165. Alafessa ankehessa,

Minun kurjan kuulioa,

Katalan kaottajoa,

Näissä tuskissa tulosen,

Waikeissa walkiaisen."

170. Niin tuli halia hauki,

Nieli tuon lohi punasen.

Oli aikoa wahanen,

Euli tuska nieliälle,

Waikea wajottajalle,

175. Pakko paljon syönehelle.

Uikkenteli, käykkenteli,

Niemi nientä, saari saarta.

Joka niemi neuon pisti,

Joka saari sai sanoman:

180. "Eule wienossa weessä,

Alafessa ankehessa,

Minun kurjan kuulioa,

Katalan kaottajoa,

Näissä tuskissa tulosen,

185. Waikeissa walkiaisen."

Sillon wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Onko liinan kylwäjeä,

Kylwäjeä, kyntäjeä,

190. Yhtenä kesäissä yönä,

- Kahen päiwyen kesellä,
 Werkko walmistellakseni,
 Satafilmä saahakseni,
 Kalan kurjan tappajaksi,
 195. Katalan kaottajaksi?"
 Pursi puinen poltetahan,
 Wenonen häwitetähän,
 Korwalla tulisen kosken,
 Pyhän wirran pyörtehellä.
200. Tuli tuhkia wähänen,
 Kypeniä pikkuruinen,
 Sihen liina kylwettihin,
 Kylwettihin, kynnnettihin,
 Tuohon kaswo kaunis touko,
205. Nousi pellawas periton,
 Liina liitoton yleni,
 Kahen päiwyen kesellä,
 Yhtenä kesäissä yönä.
 Pian liina koiritahan,
210. Nyhetähän, riiritähän,
 Pian wieähän wetehen,
 Pian weestä nostetahan,
 Nostetahan, kuiwetahan,
 Pian luista luistetahan,
215. Kahen päiwyen kesellä,
 Yhtenä kesäissä yönä.
 Sen sisaret keträäwät,
 Kälykset kápylewät,
 Weljet werkoiksi kutowat,
220. Apet ainolle panewat,

Kahen päiwyen kesellä,
Yhtenä kesäissä yönä.

Saipa werkko walmihiksi,
Pankapaula laaituksi;

225. Weiwät weljekset wesille,
Kaimakset kalahan lähti.

Yksi siula heitetähän
Saarehen selällisehen,
Manterehehen puuttomahan;

230. Siula toinen heitetähän
Tuonne Tuonelan jokehen,

Pyhän wirran pyörtehesen;
Nostin tuonne laaitahan
Kalewan kiviakarille,

235. Wanhan Wainon wakkamehen.
Pohetahan, potketahan,

Weetähän, wennotahan;
Nurin nuotta potketahan,
Wäärin weetähän apaja.

240. Saahan kaikkia kaloja,
Ei saaha sitä kaloa,

Kut' on wästen nuotta tehty,
Pankapakla laaittuna.

Waka wanha Wainämöinen

245. Toki toisesti kokewi.
Yksi reisi heitetähän

Sariolan salmen suuhun,
Pohiluotojen nenätse;
Toinen reisi heitetähän

250. Laajalle Lapin lahelle,

Siikasaarien siwutse;
 Nostin tuonne laaitahan
 Kalevalan kannakselle,
 Niittukannan niemekselle.

255. Pohetahan, potketahan,
 Beetähän, wennotahan;
 Beetähän myötä wettä,
 Basta wettä tarwotahan,
 Saahaan kaikkia kaloja,

260. Ei saaha sitä kaloa,
 Kut' on wästen nuotta tehty,
 Pankapaula laaittuna.

Sillon wanha Wainämöinen
 Wielä werkkoja lisäsi,

265. Jatko siuloja siwulta
 Wiellä sylisa'alla,
 Jatko köyttä kymmenellä.
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 Wiekäáme sywille werkot,

270. Ennättäöme etemmä,
 Wetäöme wettä wielä,
 Kohta kolmansi apajas."

Werkot wietihin sywille,
 Ennätettihin etemmä,

275. Beettihin kerta wielä,
 Kohta kolmansi apajas.

Kenpä tuossa soutajana,
 Kenpä airoilla asuwa?
 Itse seppo Ilmarinen

280. Se on saanut soutajaksi,

- Se on airoilla asuwa,
 Kenpá nuotan nostajana,
 Pankapaulan lappajana?
 Waka wanha Wáinámöinen
285. Se on nuotan nostajana,
 Pankapaulan lappajana.
 Sano wanha Wáinámöinen,
 "Wellamo ween emántá,
 Been eukko ruokorinta!
290. Tule paian muuttelohon,
 Waattehen wajehtelohon.
 SinuU' on rytinen paita,
 Sinun waahtiwaippa päällä;
 Miná annan liinapaian,
295. Panen paian pellawaisen,
 Se on Kuuttaren kutoma,
 Päiwättären fetráamá.
 Wellamo ween emántá,
 Been eukko ruokorinta!
300. Ehyte lykkýwaattehisiin,
 Antipaitohin panete,
 Sinun antiaikoinasi,
 Minun ppytöpáiwini.
 Anna mulle antimesi,
305. Beá wiljasi wálehen;
 Nošta ruotonen romina,
 Rajota kalanen karja,
 Taan on nuotan nostimille,
 Satalauan laskimille,
310. Alta aawojen sywien,

Päältä mustien murien."

Niin pätöwä päiwän poika
 Hyppäsi mäen nisalta,
 Sanan wirkko, noin nimesi:

315. "Disko tarwes tarpojoa,
 Puun pitkän pitelieä?"

Sano wanha Wainämöinen:
 "Dispa tarwes tarpojoa,
 Puun pitkän pitelieä."

320. Tuo pätöwä päiwän poika
 Koppasi mäeltä männyn,

Hongan warreksi hotasi,
 Pani paaen tarpomeksi,
 Riwen kirstoksi rakenti,

325. Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Tarpontko wäen mukahan,
 Panen miehuen nojassa,
 Bai tarwon asun mukahan?"

Tuop' on wiisas Wainämöinen

330. Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Jos tarwot asun mukahan,
 Niä on siinä tarpomista."

Tuo pätöwä päiwän poika

Jo on tuossa tarpojana;

335. Tarpowi asun mukahan,
 Tarpo kalan kaitenlaisen
 Tuon on nuotan nostimille,
 Satalauan laskimille.

Sano wanha Wainämöinen:

340. "Nyt siin' on kalanen karhi,

Warfin ruotonen romina,
 Taan on nuotan nostimilla,
 Satalauan laskimilla.

Beetahan, wennotahan,
 345. Siitä nuotta nostetahan,
 Puretahan, siivotahan,
 Wenehesen Wainämöisen.
 Saatihin halia hauki,
 Kul' oli wasten nuotta tehty,

350. Lankapaula laahtuna.
 Silon wanha Wainämöinen
 Ei ruohi kásin ruweta,
 Ilman kirjokintahitta,
 Nautasitta ruffasitta,

355. Wasfisitta wanttusitta.
 Niin pátowá páiwán poika
 Heti syöksihen syliksi,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 "Wieris weitsi taiwosesta,

360. Puukko pilwistä putoa,
 Pää kulta, terä hopia,
 Tolla hauin halkasihin,
 Wiiltásin kalan kaheksi."

Wieri weitsi taiwosesta,
 365. Puukko pilwistä putosi,
 Pää kulta, terä hopia,
 Wierehen halian hauin.

Niin pátowá páiwán poika
 Heti pään kásin tawotti:
 370. "Pysy pää minun käessä,

Kärki luojan kulkarossa.”

- Sillä hauin halkasewi,
 Suu lewän lewittewi;
 Watsassa halian hauin
375. Löytähän lohi punanen.
 Halkasi lohen punasen,
 Watsassa lohen punasen
 Siell’ oli sinerwá siika.
 Halkasi sinerwán siian,
380. Watsassa sinerwán siian
 Siell’ oli sinikeränen,
 Siian suolen soukerossa,
 Kolmannessa koukerossa.
 Niin purki sinikerásen,
385. Syámestá sinikerásen
 Putosi punakeränen.
 Purkawi punakerásen,
 Keskeltä punakerásen
 Suikahti tulisoronen,
390. Jot’ oli tullut taiwosesta,
 Puhki pilwien puonnut,
 Päältá taiwosen kahetsan,
 Ilmalta yheksännáltá.
 Suikahti tulisoronen,
395. Pääsi käestä páiwán pojan,
 Meni matkoa wáhásen
 Päällitse Aluejárwen,
 Siikasaarien siwutse,
 Pohiluotojen lomatse.
400. Karkasi kataikolle,

Niin palo katajakangas;
 Näs kuusehen kohosi,
 Poltti kohta kuiwan kuusen;
 Siitä lemmoksi lewesi,

405. Nlen kaswo kauhiaksi,
 Poltti puolen Pohjan maata,
 Sakaran sywän Sawoa,
 Rahen puolin Karjaloa.

Itse seppo Ilmarinen

410. Oli airoilla asuwa,
 Tuli poltti poskipäitä,
 Kuumotti kuwetlihoja;
 Tuosta tuskaksi tulewi,
 Painuwi pakolliseksi.

415. Tuoksi polwesta wetehen,
 Sakkarihmosta sulahan,
 Wyölapasta lainehesen.
 Siinä tulta tummenteli,
 Walkiaista warwenteli;

420. Sanowi sanalla tuolla,
 Pausu tuolla lausehella:
 "Tulonen jumalan luoma,
 Luoma luojan walkiainen!
 Porohisi peittelete,

425. Kätkete kypenihisi,
 Päiwällä pieltäväksi,
 Yöllä piilleteltäväksi,
 Hiilissä hiertimessä,
 Viejessä tuhan seassa.

430. Kun ei tuosta kyllä liene,

- Vanu poika aurinkoisen,
 Armas auringon sikiä!
 Tuli nosta taiwosehen,
 Kehän kultasen keselle,
 435. Bahaan waskisen sisälle,
 Kun kuki emonsa luoksi,
 Luoksi waltawanhempansa.
 Pane päiwät paistamahan,
 Jot laita lepeämähän,
 440. Namulla ylenemähän,
 Malla alenemahan.
 Millä nyt tulta tummentelen,
 Walkiaista warwentelen?
 Ompa poika Pohjolaassa,
 445. Uros kylmässä kylässä,
 Mies pitkä Pimentolaassa,
 Korpikuusien Kokonen,
 Suopetäjän suuruihin;
 Jonk' on sylvä housun lahe,
 450. Vuolen toista polwen päästä,
 Kahta kaation rajasta.
 Hyiset on kintahat käässä,
 Hyiset saappahat jalassa,
 Hyinen hattu hartioilla,
 455. Hyinen wyöhyt wyöllä wyötty.
 Tuomos hnytä Pohjolaasta,
 Jäättä kylmästä kylästä;
 Paljo on hnytä Pohjolaassa,
 Paljo hnytä, paljo jäättä.
 460. Hys' on wirrat, jäässä järwet,

Maat on kaikki kaljamaassa,
Ilma warsin iljaneessa.

Hyiset hyppiwät jänikset,
Jäiset karhut karkelewat,

465. Kesellä lumimäkeä,

Lumilinnan liepehillä;

Hyiset lentawät hawukat,

Jäiset sorsat soutelewat,

Kesellä lumijokia,

470. Lumikosken korwakolla.

Tule poika Pohjolaista,

Poika Pohjolan takoa,

Hyytä keltalla wetäös,

Jäätä reellä reutoellos,

475. Tuiman tunturin laelta,

Maaran wankan liepeheltä,

Läpitse lumisen linnan,

Läpi jäisen linnan portin,

Hyinen kattila reessä,

480. Jäinen kauha kattilassa.

Sitte tänne tultuasi,

Matkan päähän päästyäsi,

Wisko'os wilua wettä,

Rannu hyhmän karwallista,

485. Paikoille palaneille,

Tulen tuike polttamille.

Millä tulta tummentelen,

Walkiaista warwentelen?

Dmpa neiti Pohjolaissa,

490. Tmpi kylmässä kylässä,

- Jonk' on huntu huutehessa,
 Sholiwi iljaneessa,
 Hyysä sukka, jäässä kenta,
 Hallassa hamehen helmet,
 495. Paian kaulus kalkkarassa.
 Nouse neiti Pohjolaista,
 Lapsi täyestä Lapistä!
 Vuotehelta hyisen poian,
 Täisen lapsen lappeasta.
 500. Beä wiittasi wilusta,
 Hamehesi hallan alta;
 Sitte länne tultuasi,
 Matkan päähän päästyäsi,
 Heitä polwille potewan,
 505. Katowalle katteheksi,
 Eulen suuta sulkemahan,
 Panun päätä painamahan.
 Euli kääri kertohisi,
 Walkia ripasimisi,
 510. Pukemihin puhtahisin,
 Walkeihin waattehisin.
 Jos ei tuosta kyllä liene,
 Ukko kultanen kuningas,
 Ukko pilwien pitäjä,
 515. Hattarojen hallitsia!
 Tjätä iästä pilwi,
 Täntä länneestä lähetä.
 Eylin pilwia syseä,
 Eimitysten niitä liitä,
 520. Eomatusten loukahuta.

Sa'a hyytä, sa'a jäätä,
 Sa'a woietta hyweä,
 Paikoille palanehille,
 Panun nihki paistamille;

525. Tee tuli tehottomaksi,
 Balkia warattomaksi,
 Panu miehuettomaksi."

Sillä seppo Ilmarinen
 Tuota tulta tummenteli,

530. Balkiaista warwenteli.

Sai tulen tehottomaksi,
 Balkian warattomaksi,
 Panun miehuettomaksi.

Seitsemäskolmatta Runo.

Oh! kuun ja auringon peitteessä ollen käskää
 Ilmarista Wainämöinen uusia takomaan. Taot-
 tua nostetaan kehät taiwaalle. Ei saaha walolle.
 So arwelee Pohjolaan lähteäkseen Wainämöinen.
 Tullut kysäsee missä kuu, missä päivä? Wuores-
 sa olewan, ei sieltä saawan. Miin waatii miek-
 kamittuuseen Pohjan Poikia Wainämöinen. Kaikki
 woittanut kawi wuoren luoksi, ei saanut luffoja
 auki. Lähtee jalelle, pyytää Ilmarisen awaimia
 takomaan. Ustuu pajaan Ilmarinen ja alkaa
 taoksella. Pohjolan emäntä pajan ikkunalle lintuna:
 "mitä tako?" — "kaularengasta Pohjolan akalle."
 Lentää kotiin Pohjan akka, ei malta, millä kau-
 lansa päästäisi. So piti kuu ja päivä wuoresta
 laskea. Lentää uuelleen Ilmariselle sanaa saatta-
 maan jo kuun ja päivän wuoresta päässeän. Nä-
 kee toeksi Ilmarinen ja käskää Wainämöistäki kat-
 somaan. Wainämöinen nähtyä kuun ja auringon
 entisillä sioillansa terwehtelee syämellisesti wanho-
 ja tuttujansa.

Ikäwä imehnosilla,
 Suiki linnuilla tukela,

Waikia ween kaloilla,
Metsän karjalla kawala,

5. Kun ei kosa päiwyt paista,
Eikä kuuhuet kumota.

Hauki tiesi huan pohjat,
Kokko lintujen samonnan,
Tuuli hanhen päiwyksen;

10. Ei tietä pojat poloset,
Millon aamu alkanewi,
Oo tulla yrittänewi,
Menässä utusen niemen,
Päässä saaren terhenisen.

15. Nuoret neuoa pitävät,
Käpuolet arwelewat,
Kuinka kuutta lietänehe,
Päiwätä elettänehe,
Stawatta oltänehe.

20. Waka wanha Wainämöinen
Meni sepponsa pajahan,
Astui owen alatse,
Sanowi sanalla tuolla:
"Nouse seppo seinän alta,

25. Taloja kiwen takoa,
Talomahan uutta kuuta,
Uutta päywyen keheä;
Tukela on tuletta olla,
Paha kuun kumottamatta,

30. Paha päiwän paistamatta."
Noussi seppo seinän alta,
Taloja kiwen takoa,

- Takomahan uutta kuuta,
Uutta päiwyen feheä.
35. Kuun on kullasta takowi,
Hopiasta uuen päiwän.
Saipa kuu kuwanneheksi,
Toki päiwä walmihiksi;
Noita nostiwat halulla,
40. Kaunihisti kannattiwat,
Mlähäksi taiwahalle,
Päälle kuuen kirjokannen,
Päälle taiwahan yheksän.
Siki läksi luojan päästä,
45. Kaste kaswoista jumalan,
Warfin työssä työlähässä,
Nostannassa waikiassa,
Päiweä kulettaissa,
Kuun kehyttä kantaessa,
50. Tuonne taiwahan nawalle,
Ilmalle yheksännelle.
Saiwat kuun kuletetuksi,
Uuringon asetetuksi,
Ilmalle yhäksännelle,
55. Keskitaiwahan nawalle,
Ei kumota kulta kuuna,
Paista päiwänä hopia.
Sillon wanha Wainämöinen
Itse tuon sanoiksi wirkki:
60. "Jos ma nyt lähen Pohjolahan,
Pohjan poikien sekahan,
Saan ma kuun kumottamahan,

Päiwäkullan paistamahan.”

Sekä läksi, jotta joutu,

65. Pimiähän Pohjolahan;

Ustu päiwän, astu toisen,

Päiwänä jo kolmantena

Portit Pohjolan näkyvät,

Pohjan ukset ulwottawat,

70. Paistawat pahat saranat.

Niin huhuta huihutti

Tuolla Pohjolan joella:

”Tuo wenettä Pohjan poika,

Joen poikki päästäkseni.”

75. Niin sanowi Pohjan poika:

”Ei täältä wenehet joua;

Tule sormin soutimina,

Rämmenin käsimeloina,

Poikki Pohjolan joesta.”

80. Sillon wanha Wainämöinen

Sormin sortuwi wetehen,

Räsin loihen lainehesen;

Wetihen wesihauille,

Petäjäisen pölkyn päälle,

85. Niin wihelti wiuahutti,

Tuli tuuli tuon puhalsi,

Poikki Pohjolan joesta.

Pohjan poikaset sanowi,

Paha parwi pauhoawi:

90. ”Ustu jalka ensimmäinen,

Tälle rannalle rapa’a.”

Ustu jalan, astu toisen,

Pohjan rannalle rapasi.

Niin sanowi Pohjan poiat,

95. Paha parwi pauhoawi:

"Käyppä Pohjolan pihalle."

Meni Pohjolan pihalle.

Pohjan poikaset sanowi,

Paha parwi pauhoawi:

100. "Euleppa Pohjolan tupahan."

Meni Pohjolan tupahan.

Siell' on miehet mettä juovat,

Simoa sirettelewät,

Miehet kaikki miekka wyölä,

105. Urohot sotaaseissa,

Pään waralla Wainämöisen,

Surmaksi suwantolaisen,

Sanoivat sanalla tuolla:

"Ku sanoma kurjan miehen,

110. Mitkä tieot tienkäwiän?"

Waka wanha Wainämöinen

Sanan wirko, noin nimesi:

"Minnes meiltä päivä pääty,

Kunne meiltä kuu katosi?"

115. Pohjan poikaset sanowi,

Paha parwi lausueli:

"Tuonne teiltä päivä pääty,

Tuonne teiltä kuu katosi:

Päivä pääty kalliohon,

120. Wuorehen teräkksisehen,

Kuuhut kivehen katosi,

Kirjarintahan kivehen,

Tost' ei pääse päiwinänsä,
Selwiä sinä ifänä."

125. Sillon wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Mitelkääme miekojamme,

Katselkaame kalpojamme;

Eikö kuu kivistä päässe,

130. Päässe päiwä kallioista."

Kenen lie pitempi miekka,

Kenen kalpa kaunihimpi,

Sen ois iskeä eellä.

Mittelivät miekkojansa,

135. Katselivat kalpojansa;

To oli pikkuista pitempi

Miekka wanhan Wainämöisen,

Yhtä ohrasen jyweä,

Olen kortta korkiampi.

140. Senpä kuu karesta paisto,

Päiwä wästistä wälötti,

Heponen terällä hirnu,

Kasi nauku naulan päässä,

Pentu putkessa makasi.

145. Mentihin ulos pihalle,

Wastatusten wainiolle.

Siitä wanha Wainämöinen

Löi on kerran leimahutti,

Löip' on kerran, löipä toisen,

150. Eisti kun naurihin napoja,

Päitä Pohjan poikasten.

Käwi luuta katsomahan,

- Päiweä kerittämähän,
 Otawaista ottamahan,
 155. Kirjarinnasta kivestä,
 Wuoresta teräksisestä,
 Rautasesta kalliosta.
 Yheksin owia ompi,
 Kolmin luffoja luffittu
 160. Itsekullaki owella;
 Ei sinne sisälle päässyt.
 Waka wanha Wainämöinen
 Itse astuwi kotia,
 Meni sepponsa pajahan,
 165. Sanan wirkko, noin nimesi:
 ”Di sie seppo Ilmarinen,
 Lankoni emoni lapsi!
 Tao kuokka kolmihaara,
 Tao tuuria tusina,
 170. Awaimia aika kimppu,
 Tolla kuun kivestä päästän,
 Päästän päiwän kalliosta.
 Se on seppo Ilmarinen
 Tako miehen tarpehia,
 175. Tako päiwän, tako toisen,
 Tako kohta kolmannenki.
 Päiwälläpä kolmannella
 Louhi Pohjolan emäntä,
 Pohjan akka harwahammaš,
 180. Nousi aamulla warahin,
 Itse loihen lentämähän.
 Nousi leiwon lentimille,

Sirkun siwille yleni,
 Pentti Ilmarin pajahan,
 185. Istu pajan ikkunalle.

Se on seppo Ilmarinen
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 "Mit' olet lintu ikkunalla
 Niwan aamulla warahin?"

190. Lintu kielelle paneksen,
 Sirkkunen siwerteleksen:
 "Di sie seppo Ilmarinen,
 Taloja alinomanen!

Kun olet kowin osaawa,
 195. Warsin taitawa takoja."

Se on seppo Ilmarinen
 Sanan wirkko, noin nimesi,
 "Siks' olen kowin osaawa,
 Warsin taitawa takoja,

200. Kauan katsoin luojan suuhun,
 Partahan jalon jumalan,
 Ennen taiwoa takoissa,
 Ilman kanta kalkuttaista."

Lintu kielellen paneksen,
 205. Peiwonen liwerteleksen:
 "Mit' on rautio takowa,
 Kuta seppo kalkuttawa?"

Se on seppo Ilmarinen
 Sanan wastaten sanowi:

210. "Eaon kultarenkahaišta
 Tuolle Pohjolan akalle."

Siitä Pohjolan emäntä

- Sekä läksi, jotta joutu,
 Seyon Ilmarin pajasta,
 215. Pentti leimona kotihin.
 Urvelee, ajattelewi,
 Pitkin päätänsä pitäwi,
 Millä kaulansa katala,
 Paha waimo warjeleisti.
220. So tunsi tuhon tulewan,
 Hätäpäiwän päälle saawan;
 Nousi aamulla warahin,
 Niwan aika huomenessa,
 Pentti Ilmarin pajahan,
225. Kyyhkysenä kynnnykselle.
 Se on seppo Ilmarinen
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Mit' olet kyyhky kynnnyksellä
 Niwan aamulla warahin?"
230. Kyyhky kielemen paneksen,
 Warsin wastaten sanowi:
 "Tuota lienen kynnnyksellä
 Sanomata saattamassa;
 Jopa kuu kivestä nousi,
235. Päiwä pääsi kalliosta."
 Siitä seppo Ilmarinen
 Astuwi pajan owelle,
 Katso tarkon taiwahalle,
 Katso kuun kumattowaksi,
240. Näki päiwän paistawaksi.
 Meni luoksi Wainämöisen,
 Sanan wirkko, noin nimesi:

"Sinä wanha Wainämöinen,
Paulaja iänikuinen!

245. Käyppä kuuta katsomahan,
Päiveä tähyämähän,
Kut on nostu taiwahalle,
Entisillensä siolle.

Waka wanha Wainämöinen

250. Itse pistihen pihalle,
Warsiin päättänsä kohotti,
Katsahdawi taiwahalle;
Kuu oli nosut, päivä päässyt,
Taimon aurinko tawannut.

255. Sillon wanha Wainämöinen

Sai itse sanelemahan;
Sanowi sanalla tuolla,
Lausu tuolla lausehella:
"Terwe kuu kumottamasta,

260. Terwe kaswot näyttämästä,
Päiwä kulta koittamasta,
Nurinko ylenemästä!

Kuu kulta kiwestä nousit,

Päiwä kaunis kalliosta;

265. Nousit kullaisa kätenä,
Hopiaissa kyhkyläisnä.

Nouse aina aamusilla
Tämän päivänki perästä;
Mina tänne tulesjasi.

270. Tuowos täyttä terweyttä;
Siirrä saama saatawihin,
Dnni onkemme nenähän,

Pyyttö päähän peukalomme.

Käy nyt tiesi terwehenä,
 275. Matkasi imantehena
 Kaaruesi kaunihina;
 Pääse illalla ilohon.”

Kaheksaskolmatta Runo.

Walmistaksen Wainämöinen karhun tappoon.
 Tulee luoksi, kaataa kontion. Wiepi soitellen kosta,
 Kotiwäki kuulee soiton ja rientää saalista
 pihalla vastaan ottamaan. Siitä ohtopoika kuletetaan
 kujalta pihalle, pihalta huoneesen ja laske-
 taan rahille lattialla. Pannaan nahan otettua pa-
 taan ja keitetään lihat peiähiksi. Nostetaan sitte
 pa'asta kuppiloihin ja kaikki Tapon kansa kutsu-
 taan wierähiksi. Peiäitä pitäessä kertoo Wainä-
 möinen, miten onnistu karhun tappo. Syötyä,
 juotua, laulettua ja muien temppujen tehtyä wieden
 kallo puuhun ja lopuksi toiwottaa Wainämöinen
 wastaseksiki yhenlaisia iloja paikalle.

Waka wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Nyt ois ohto otettawana,

Rahakarwa kaattawana,

5. Mielusasta Metsolasta,

Tarkasta Tapiolasta;

Ruuniani ruhtomasta,

Tammojani tappamasta,

Karjoani kaatamasta,

10. Lehmiä lewittämästä.

- Olin mieki miessä ennen,
 Olin miessä miesten luona,
 Mieslukuja tehtäissä,
 Taloja jaettaissa,
15. Osin päitä pantaisissa,
 Olin ma ohon owilla,
 Tasakársán tanhuilla,
 Baan ei nyt nykysin aion.
 Toso mie polonen poika
20. Wanhaksi waroemma,
 Epályksin ennen muita!
 Baan kuitenki, kaikitenki,
 Mieleni minun tekewi,
 Niwoni ajattewi;
25. Mieli kányá metsolassa,
 Metsán mettá juoakseni.
- Láhen nyt miehistá metsáalle,
 Urohistá ulkotiille;
 Mielikki metsán emántá,
30. Tellerwo Tapon waimo!
 Kytke kiinni koiriasi,
 Rakentele rakkiasi,
 Kuusamisehen kujan,
 Talasehen tammisehen.
35. Silmät silkillä sittele,
 Päättä kääri palmikoilla,
 Hampahat meellä hauo,
 Suuwieret sulalla woilla;
 Tottei haise miehen henki,
40. Tuuhua urohon tunti,

Tullessani tanhuille,
Salon ohtosen owille.

Ohtonen metsän omena,
Metsän kaunis källeröinen!

45. Kun kuulet minun tulewan,
Miehen aimo astelewan,
Kytke kynnet karwohisi,
Hampahat ifenihisi,
Totet koske konnanana,

50. Piikuta lipeänänä.

Niin sie ohto pyörtelete,
Mesikämmen kääntelete,
Kuni pyy pesänsä päällä,
Hanki hautomaisillansa."

55. Sillon wanha Wainämöinen

So tuossa ohon tapasi,
Säteriset sängyt kaasi,
Siat kultaset kumosi;
Sanowi sanalla tuolla,

60. Pausu tuolla lausehella:

"Ole kiitetty jumala,
Olistetty luoja yksin,
Kun annoit ohon osaksi,
Salon kullan saalihiksi.

65. Jos lähen ohon owille,

Tasakärsän tanhuille,
Pikkusilmäsen pihalle,
Katsellani kultoani;

Pyhnt on jalka, lysmä polwi.

70. Tasakärsä talleroinen.

- Ohtoseni ainoseni,
 Mesikämmen kaunoseni!
 Elä suutu suottakana,
 En minä sinua kaannut.
75. Itse wierit wempeleltä,
 Hairahit hawun selältä,
 Puhki puiset kaatiosi,
 Halki paitasi hawusen;
 Sykysyiset saät lipiät,
 80. Päiwät talwiset pimiät.
 Ohtoseni ainoseni,
 Mesikämmen kaunoseni!
 Viel' on maata kånäksesi,
 Kangasta kawutaksesi;
85. Lähes nyt kuulu kulkemahan,
 Metsän auwo astumahan,
 Sinisukka sipsomahan,
 Kånmahån kapiä känkä,
 Näiltä pieniltä pihoilta,
 90. Kapeilta käytäwiltä,
 Urohisehen wäkehen,
 Miehisehen joukkiohon.
 Siell' on aitta ammon tehty
 Hopeaisille jaloille,
95. Kultaisille patsahille,
 Sonne wiemme wierahamme,
 Kuletamme kultasemme.
 Ei siellä pahoin pieta;
 Sima siellä syötetähän,
 100. Mesi nuori juotetahan.

- Eähe nyt tästä kun lähetki,
 Tästä pienestä pesästä,
 Kisusilta pääaloilta,
 Hawusilta wuotehilta,
 105. Punasille polstarille,
 Sängylle säteriselle,
 Alla kuulun kurkihbirren,
 Alla kaunihin katoksen.
 Niin sä luikkahos lumella,
 110. Kuni lumme lammikolla;
 Niin sä haihaos hawulla,
 Kuni oksalla orawa.”
 Siitä wanha Wainämöinen
 Astu soitellen ahoja,
 115. Kangasta kajahutellen,
 Salon ohtosen keralla.
 Itse soitteli somasti,
 Kajahutti kaunihisti,
 Wiiesti weräjän suulla,
 120. Kolmasti kotimäellä.
 So soitto tupahan kuulu,
 Kajahuš katoksen alle.
 Niin wäki tuwašsa wirkki,
 Kansa kaunis wieretteli:
 125. ”Kuulkootes tätä kumua,
 Salon soittajan sanoja,
 Käpylinnun kälkytystä,
 Metsän piian pillin ääntä.”
 Wäki pistihen pihalle,
 130. Kansa kaunis kartanoille:

”Mesiänkö metsä anto,
Ilweksenkö maan isäntä,
Koska laulaen tuletta,
Hyreksien hiihtelettä?”

135. Waka wanha Väinämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:
”Sanomiks’ on saukko saatu,
Wirsiiksi jumalan wilja,
Sillä laulaen tulemma,

140. Hyreksien hiihtelemmä.

Eikä saukko saatukkana,
Eikä saukko, eikä ilwes,
Itse on kuulu kulkemässä,
Salon auo astumassa,

145. Baalumassa metsän wahti,

Berkahousu wieremässä.
Terwetän jumala tänne,
Näille pienille pihuille,
Kapehille kartanoille,

150. Piikojen pitämämälle,

Waimojen wanuttamille.

Kun lienee wihattu wieras,
Dwi kiinni otto’ote;
Waan kun lienee suotu wieras,

155. Dwi awoinna pitööte.”

Wäki wastaten sanowi,
Kansa kaunis wieretteli:
”Ole kiitetty jumala,
Ylistetty luoja yhsin,

160. Kun annoit ohon osaksi,

Salon kullan saatavaksi.

Serve nyt tänne tultuasi,
Mestikämmen käytyäsi,
Näille pienille pihoille,

165. Kapehille käytävälle!

Tuota toivoin tuon ikäni,
Katsoin kaisen kasvinaian,
Saavaksi salon hopian,
Metsän kullan kulkewaksi,

170. Näille pienille pihoille,

Kapehille käytävälle;
Soivaksi Tapon torwen,
Metsän pillin piukowaksi.

Toivoin kun hyweä vuotta,

175. Katsoin kun kaunista keseä,

Niinkun sukki uutta lunta,
Sanhus hankea jaloa,
Neiti miestä mielihista,
Punaposki puolisoa.

180. Illat istuin ikkunassa,

Namut aitan portahalla,
Kuukauet kujanien suussa,
Salwikauet tanhuilla.
Lumet seisoin tanteriksi;

185. Tanteret suliksi mailksi,

Sulat maat somerikoiksi,
Somerikot hiesukoiksi,
Hiesukot wihottawiksi."

Siitä wanha Wainämöinen

190. Itse tuon sanoikii wirkki:

"Onko miestä ottamahan,
Urosta utelemahan,
Metsolasta saahesfani,
Tultua Tapiolasta?"

195. Wäki wastaten sanowi,

Kansa kaunis wierretteli:
"Ompa miestä ottamassa,

Urosta utelemassa,
Metsolasta saatuaasi,

200. Tultua Tapiolasta;

So on wiikon juomat pantu,

Saatu oträset oluet,

Tulewalle wierahalle,

Saawalle kafeawalle."

205. Siitä wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Minne nyt wiemmä wierahamme,

Kuletamma kultasemme,

Mäiltä pieniltä pihoilta,

210. Kapehilta kartanoilta?"

Wäki wastaten sanowi,

Kansa kaunis wierretteli:

"Tuonne wiettä wierahanne,

Kuletatta kultasenne,

215. Petäjäisehen pesähän,

Honkasehen huonehesen,

Ulle kuulun kurkibirren,

Ulle kaunihin katoksen."

Siitä wanha Wainämöinen

220. Itse wirkki, noin saneli:

”Dhtoseni ainoseni,
 Mesikämmen kaunoseni!
 Viel’ on maata kâyäksefi,
 Astuaksesi ahoa.

225. Eähes nyt kulta kulkemahan,

Hopia waeltamahan,
 Kullaiستا fujoa myöten,
 Hopiaista tietä myöten,
 Petäjässehen pesähän,

230. Huonehesen hönkäsehen,

Ule kuulun kirkkhirren,
 Ule kaunihin katoksen.

Waro’ote waimo rukat,

Kun ei karja kammostuissi,

235. Pieni wilja wimmastuissi,

Wikoissi emännän wilja,
 Tullessa ohon tuwille,
 Karwaturwan tungetessa,
 Käyessä nenän nykerän.

240. Pois nyt poiat porstuasta,

Piiat pihtipuolifiista,
 Uron tullessa tupahan,
 Astuesssa aimo miehen.

Uds nyt piikojä pelätkö,

245. Uds waimoja warotko,

Syltysukkia suretko,
 Peittopäitä peljästytkö;
 Mi on akka tuwassa,
 Ne on kaikki karsinahan,

250. Miehen tullessa tupahan,

Ustueſsa aika poian.

Terwe tänneſki jumala,

Tänne pienehen peſähän,

Matalaiſehen majahan,

255. Ule kuulun kurlkhirren,

Ule kaunihin katoſſen;

Mihen nyt liitän lintuſeni,

Kulettelen kultaſeni?"

Wäki waſtaten ſanowi,

260. Ransa kaunis wieretteli:

"Terwe tänne tultuaſi,

Mefikammen käytyäſi,

Tänne pienehen peſähän,

Matalaiſehen majahan,

265. Ule kuulun kurlkhirren,

Ule kaunihin katoſſen!

Suohon liitä lintuſeſi,

Kulettele kultaſeſi,

Petäjäiſen pienan päähän,

270. Rahin rautafen nenähän."

"Ohtoſeni ainoſeni,

Mefikammen kaunoſeni!

So nyt on tullut turkin tunti,

Karwaſi kaſſantoaika.

275. Ei' oo ohto miälläkänä;

Ei ſua pahoin pietä,

Ei anneta karwojaſi

Serjojen hetaleiſſi,

Wallatonten waattehiſſi."

280. Siitä wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Minne nyt wiemmä wierahamme,

Räwiämme käyntelemmä,

Rahin rautasen nenästä,

285. Päästä pitkän pihtalauan?"

Wäki wastaten sanowi,

Kansa kaunis wieretteli,

"Tuohon wienet wierahasi,

Kulettanet kultasesti,

290. Kuparihin kullittuhun,

Waskipohjahan patahan.

So on paat tulelle pantu,

Waskilaiat walkialle;

Wiikon on wetoset tuotu,

295. Tuotu weet tuonnempata,

Herasesä hettehestä,

Päikkymästä lähtehestä;

Suolat kaukoa katsottu

Saksan salmilta sywiltä,

300. Souttu suolasalmen kautta,

Paiwan päältä lasķettuna.

Puut on puituna salosta,

Ammon aikana hakattu,

Tuotu tuomiwaaran päältä,

305. Kuletettu kumpuloilta;

Tuli tullut taiwosesta,

Tullut taiwahan nawalta,

Päältä taiwahan kahexsan,

Ilmalta yheksänneltä."

310. Sillon wanha Wäinämöinen

- Itse tuon sanoiksi wirkki:
 ”Ohtoseni ainoseni,
 Mesikämmen kaunoseni!
 Viel’ on maata kätäksefi,
 315. Polku poimetellaksefi.
 Lähes nyt kuulu kulkemahan,
 Mies vanha waeltamahan,
 Päästä pitkän pintalauan,
 Rahin rautasen nenästä,
 320. Kuparihin kullittuhun,
 Baskipojahan pataban.”
 Pata kiehu paukutteli
 Täynnä uusia lihoja,
 Kokonaista kolme yötä,
 325. Saman verran päiviäki.
 Siitä vanha Väinämöinen,
 Kun oli keitto keitettynä,
 Saatu kattilat tulelta,
 Baskilaiat walkialta,
 330. Sanowi sanalla tuolla,
 Lausu tuolla lausehella:
 ”Minne nyt liitän lintufeni,
 Kulettelen kultaseni,
 Kuparista kullitusta,
 335. Baskipohjasta paasta?”
 Väki vastaten sanowi,
 Kansa kaunis wieretteli:
 ”Tuohon liitä lintufesi,
 Kulettele kultasefi,
 340. Kupin kultasen kurulle,

Wain waskisen waralle,
 Petäjäisen pöyhän päähän.

- Petäjäiset täällä on pöyhät,
 Wait pöyhällä wasesta,
 345. Kupit kullasta siwulla,
 Lusikkaiset hopiaasta.
 Sihen liitä lintufesi,
 Kulettele kultafesi,
 Simoa sirettämähän,
 350. Olosia ottamahan."

Siitä wanha Wainämöinen
 Itse wirkki, noin nimesi:
 "Ohtoseni lintufeni,
 Mesikämmen kääröseni!

355. Viel' on matka käyäksefi,
 Retki reiahellaksefi.

Lähes nyt kulta kulkemahan,
 Rahan armas astumahan,
 Kuparista kullitusta,

360. Waskipohjasta paašta,
 Wain waskisen waralle,
 Kupin kultasen kumulle,
 Petäjäisen pöyhän päähän."

Siitä wanha Wainämöinen,

365. Kun oli kupit kullufilla,
 Wait warpalaitteilla,
 Itse wirkki, noin nimesi:
 "Metsolan metinen muori,
 Metsän kultanen kuningas,

370. Tellerwo Tapion neiti,

- Metsän piika pikkurainen!
 Tule nyt häihin härkösesi,
 Pitkävillasi pitohin.
 Nyt on kystä kystä kyllin syöä,
 375. Kyllin syöä, kyllin juoa,
 Kyllin itsessä piteä,
 Kyllin antoa kylälle.”
 Wäki tuossa noin sanowi,
 Ransa kaunis wirteteli: *wirteteli*
 380. ”Miss’ on ohto syntynynnä,
 Harwakarwa kaswanunna,
 Mistä käyty källeröinen,
 Saatuna sinisaparo?
 Pietkö saanut saunatieltä,
 385. Kaiwotieltä kaatanunna?”
 Sillon wanha Wainämöinen
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 ”Ei ohto olilla synny,
 Eikä riihiruumenilla;
 390. Tuoll’ on ohto syntynynnä,
 Harwakarwa kaswanunna,
 Luona kuun, tykönä päiwän,
 Otawaisen olkapäillä,
 Seitsemähtisen selällä.
 395. Ukko kultanen kuningas,
 Mies on wanha taimahinen,
 Wisko willasen wesille,
 Laske karwan lainehille.
 Tuota tuuli tuuwitteli,
 400. Ilma lieto liikutteli,

- Been henki heilutteli,
 Katto rannalle ajeli,
 Rannalle salon simasen,
 Nenähän metisen niemen.
405. Mielikki metsän emäntä,
 Tapiolan tarkka waimo,
 Suoksi polwesta merehen,
 Wöölöpasta lainehesen,
 Koppo kuontalon wesiltä,
410. Willat hienot lainehilta.
 Piinoissansa liikkutteli,
 Helmoissansa heilutteli;
 Siitä liitti lintusensa,
 Kuletteli kultasensa,
415. Sopiaisehen wasuhun,
 Kultasehen kätkeyehen;
 Nostatti kapalonuorat,
 Papsen forkian kapalon,
 Oksalle olowimmalle,
420. Behwälle leweimmälle.
 Tuuwitteli tuttuansa,
 Liikkutteli lempiänsä,
 Kätkeyessä kultasessa,
 Sihnoissa hopeisissa,
425. Alla kuusen kukkanatwan,
 Kukkanatwan, kultalehwän.
 Siinä ohtosen sukesi,
 Harwakarwan kaswatteli,
 Tuuressa nyrynärien,
430. Eupna karkian karahkan,

Wieressä metisen wiian,
 Syämessä salon sinisen.

Wiel' on hampahat hauska,
 Kynnet kaikki kaimoksesa;

435. Mielikki metsän emäntä,
 Da violan tarkka waimo,
 Pääsi hammasta hakuhun,
 Kynsiä kysysemähän,
 Sukasilta juurikoilta,

440. Kaslikannoilta kowilta,
 Mäen keltaköykämiltä,
 Kanarwilta kaswawilta.

Honka kaswo kankahalla,
 Kuusi kummussa yleni,

445. Hongassa hopiaoksa,
 Kuusosesa kultaoksa,
 Ne kawo käsin tarwotti,
 Miistä kynsiä kyhäsi,
 Kkeniä istutteli.

450. Tuwan tuomisen rakenti,
 Paitti huonehen harusen,
 Käski maata talwikauen,
 Usua ajat pahimmat,
 Ilman soita soutamatta,

455. Blitoja witasematta,
 Kangasta kapuamatta,
 Uhowiertä astumatta.

Sielt' on saatuna hopia,
 Kultamme kuletettuna."

460. Wäki nuori noin sanowi,

Wäki wanha wierretteli:
 "Mitä tehen metsä mielty,
 Kuta tehen korpi kostu,
 Ihastu salon isäntä,
 465. Taipu ainonen Tapio?
 Oliko keihon keksumistä,
 Eli ampujan aloa?"

Waka wanha Wainämöinen
 Itse tuon sanoiksi wirkki:

470. "Hywin meian metsä mielty,
 Hywin meian korpi kostu,
 Ihastu salon isäntä,
 Taipu ainonen Tapio.

Mielikki metsän emäntä,

475. Tellerwo Tapion waimo,
 Heitti kylmille kotinsa,
 Usunmaansa autiaaksi,
 Läksi tietä neuomahan,
 Rastia rakentamahan,

480. Tien wierä wiittomahan,
 Matkoa opastamahan.

Weisti pillat pitkin maita,
 Rasti waarohin rakoja,
 Tuli kullan muuttelohon,

485. Hopian wajehtelohon.
 Ei ollut keihon keksumistä,
 Eikä ampujan aloa,

Itse wieri wempeleltä,
 Horjatti hawun selältä,

490. Puhki kultasen kupunsa,

Halki marjasen mahansa;
 Kisut rikko rintapäänsä,
 Hawut watsansa hajotti."

"Dhtoseni ainoseni,

495. Mesikämmen kaunoseni!

So nyt on lässä luien luske,

Luien luske, päien pauke,

Kowa hammasten kolina.

Dtan nenän oholtani,

500. Wainun tuntemattomaksi;

Dtan korwan oholtani,

Korwan kuulemattomaksi;

Dtan silmän oholtani,

Silmän näkemättömäksi."

505. Siitä wanha Wainämöinen

Sanan Wirkko, noin nimesi:

"Sen nyt mieheksi sanoisin,

Urohoiksi arweleisin,

Joka umpiluut lukisi,

510. Sarjahampahat sanoisi,

Alla luisten polwiensa,

Rautasten rusamiensa."

Itse umpiluut lukewi

Sarjahampahat sanowi,

515. Alla luisten polwiensa,

Rautasten rusamiensa.

Otti hampahat oholta,

Sanan Wirkko, noin nimesi;

"Dhtonen metsän omena,

520. Metsän kaunis källeröinen!

Wiel' on maata káyáksesi,
Saloa samotaksesi.

Páhe nyt kuulu kulkemahan,
Kahan armas ástumahan,

525. Tästä pienestä pesästä,
Matalaisesta majasta;
Tukela on tuwassa olla,
Páyli lasten lámpimesä.

Tästä tänne tie menewi,

530. Kata uusi urkenewi,
Wásten warwikkomákeá,
Kohiti wuorta forkiata,
Petájáhán pienosehen,
Honkahan hawusatahan;

535. Hywá siin' on ollaksesi,
Armas aikaelleksesi;
Sihen tuuli turwan tuopi,
Kalto ahwenen ajawi;
Siwullais on siikasaari,

540. Luonasi lohiapajas.

Sano táältä saatuasi,

Metsolahan mentyási:

"Ei siellä pahoin pietty

Urhoisessa wáessá,

545. Miehisessä joukkiossa;

Sima siellä syötettihin,

Mesi nuori juotettihin,

Dluet ositettihin."

Waka wanha Wáinámöinen

550. So tuosta tuli kotihin;

Wäki nuori noin sanowi,
 Kansa kaunis lausutteli:
 ”Minne nyt saatit saalihisi,
 Ehätit erän wâhâsi?

555. Vienet jäälle jättänynnä,
 Uhkahun upottanunna,
 Eli suohon sortanunna,
 Kankahasen kaiwanunna?”

Waka wanha Wainämöinen

560. Sanan wirko, noin nimesti:
 ”Disin jäälle jättänynnä,
 Uhkahun upottanunna,
 Siinä koirat siirteleisi,
 Pinnut liiat peitteleisi;

565. Disin suohon sortanunna,
 Kaiwanunna kankahasen,
 Siinä toukat turmeleisi,
 Eöisit mustat muurahaiset.

Empä jäälle jättänynnä,

570. Uhkahun upottanunna,
 Enkä suohon sortanunna,
 Kankahasen kaiwanunna;
 Tuonne saatin saalihini,
 Ehätin erän wâhâni,

575. Kultakunnahan kufulle,
 Waskiharjun hartiolle;
 Panin puuhun puhtahasen,
 Honkahan hawusatahan,
 Oksille olowimmille,

580. Lehville leweimmille,

Ikenin itähän iskein,
 Silmin luoen luotehesen,
 Kaltoin kaarnapohjasehen;
 En latwahan laskenunna,

585. Siinä tuuli turmelisi,
 Ahawa pahoin panisi.

Siitä vanha Väinämöinen

Itse tuon sanoiksi saatti:

"Anna toisteki jumala,

590. Vastaki wafainen luoja
 Näin näissä elettäväksi,
 Toiste laulaeltawaksi
 Näissä häissä pnylypojan,
 Pihlajattaren pioissa,

595. Tuomettaren juomingissa.

Anna wastaki jumala,

Toisteki totinen luoja

Rastia rakettawiksi,

Puita pilkoteltawiksi

600. Urohoisessa wäessä,

Miehinessä joukkiossa.

Anna wastaki jumala,

Toisteki totinen luoja

Soiwaksi Tapion pillin,

605. Metsän pillin piukowaksi

Näillä pienillä pihoilla,

Kapehilla kätäwillä."

Yheksäskolmatta Runo.

Alkai si mielihywiissään kannelta soittaa Wainämöinen, waan makaawi wiela meren pohjassa kanteleensa. Saapi rautasen harawan, annaksen merta haroamaan, ei kek si kaonnutta soittoa. Kotia tiellä kuulee koiwun itkewän. Kysyttyä, mitä itki, wastaa koiwu pahoja päiwia itkewänsä ja kertoilee kaisen mielalansa. Kieltaa itkemästä Wainämöinen wiela iloksi huolten muuttuwan. Paatii paikalla kanteleksi, saapi tammesta naulat ja kielet laulawan neien hiwukfista. Niin istuu uutta kanteletta soittamaan, eikä ollut, jota soitollansa ei saanut liikutetuksi.

- Waka wanha Wainämöinen
 Urwelewi aivosfansa:
 ”So nyt soitanto kawi si,
 Ilon teentä kelpoai si,
 5. Näillä pienillä piholla,
 Kapehilla kätäwillä,
 Waan on kantelo kaonnut,
 Iloni ikäti mennyt;
 Waan on kantelo kaonnut,
 10. Iloni ikäti mennyt,

Kalasehen kartanahon,
 Pohisehen loubikkohon,
 Uhin hauin haltioille,
 Bellamon ikiwäelle.

15. Harwon Uhti antanewi,
 Kun on ferran kekshynnä."

Waka wanha Wainämöinen
 Meni sepponsa pajahan,
 Sanan wirkko, noin nimesi:

20. "Di sie seppo Ilmarinen!

Tao rautanen harawa,
 Warssi waskinen walaos,
 Jolla ma meret haroan
 Laposille aallot lasken,

25. Saaha harppu hauinluinen,

Kantelo kalanewänen,
 Kalasesta kartanošta,
 Pohisesta loubikosta."

Se on seppo Ilmarinen,

30. Tajoja iän ikuinen,

Tako rautasen harawan,
 Warren waskisen wanuwi;
 Tako piit satoa sylvä,
 Warren wiittä walmisteli.

35. Siitä wanha Wainämöinen

Otti rautasen harawan,
 Läksi selwille wesille,
 Ulapoille aukeille;
 Harawoipi rannan raiskat,

40. Ruowon ruusut, kaislan kaitut,

- Tufulle meret tufusi,
 Laposille laskeiteli.
 Eipä löynnyt, ei tawannut,
 Hauinluista harppuansa,
45. Iti mennyttä iloa,
 Raonnutta kanteletta.
 Siitä vanha Väinämöinen
 So kohin kotia astu
 Alla päin, pahoilla mielin,
 50. Kaiken kallella kypärin.
 Niin aholla seisotaksen,
 Katseleksen, kuunteleksen,
 Kuuli koiwun itkewänsä,
 Puun wisan wetistelemän.
55. Kysytteli, lausutteli:
 ”Mit’ itket wihanta koiwu,
 Wesälehti wierettelet,
 Wyöhyt walkia walitat?
 Ei sua sotahan wieä,
 60. Ei tahota tappelohon.”
 Koiwu taiten wastaeli,
 Puu wisanen wieretteli:
 ”Niin ne muutamat sanowi,
 Moniahat arwelemi,
65. Eläwän minun ilossa,
 Riemušsa remueleman;
 Minä hoikka huolissani,
 Itäwissäni ilotsen,
 Panen pakkopäiwissäni.
70. Typernyttä tyhjä itken,

Bajouttani walitan;

Kun olen kowin osaton,

Tuiki waiwanen waraton,

Näillä paikoilla pahoilla,

75. Lakeilla laitumilla. 601

Useinpa minun polosen,

Usein polon alasen,

Paimenet pahat kesällä

Puhki wiiltawät pufuni,

80. Halki mahalasen mahani. 611

Usein minä polonen,

Usein polon atanen,

Näillä paikoilla pahoilla,

Lakeilla laitumilla,

85. Karstitahan kaskipuiksi. 611

Pinopuiksi pilkutahun,

Kolmasti tänä kesänä,

Tänä suurena suvena,

Miehet allani asuiwat,

90. Kirwestänsä fitkuttivat. 621

Mun polosen pään waralle,

Warten fauloa katalan.

Tuota itken tuon ifäni,

Puhki polweni murehin,

95. Kun olen kowin osaton. 621

Tuiki waiwanen waraton,

Kowan ilman kohtelossa,

Talwen tullessa tufelan.

Topa aina aikaisin

100. Murhe muowon muuttelewi. 621

- Suoli päättäni panemi,
 Kasvot käypi kalveheksi,
 Muistellesa mustat päivät,
 Pahat ajat arvellessa.
105. Siitä tuuli tuskat tuopi,
 Pakkanen pahimmat päivät;
 Tuuli turkkia tuhuvi,
 Lempo lehet leikkoavi,
 Sotta aiwan alastonna
110. Palelex pahalla säällä,
 Pakkasen pahan käsissä,
 Koprissa kovan vihurin.”
- Sano vanha Väinämöinen:
 ”El’ itke vihanta koiwu,
115. Vesalehti wierettele,
 Wyöhyt walkia walita.
 Saan maa itkusi iloksi,
 Murehesi muuksi muutant,
 Käännän huolesi huwiksi.”
120. Siitä vanha Väinämöinen
 Weisti käyrea wisasta,
 Koppoa kowasta puusta,
 Kanteletta koiwuesta.
 Weisteli kesäsen päivän,
125. Kalkutteli kanteletta,
 Menässä utusen niemen,
 Päässä saaren terhenisen.
 Saip’ on koppa kanteletta,
 Emäpuu iloa uutta,
130. Koppa koiwusta lujasta,

Emäpuu wisaperästä.

Siitä wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Tuoss' on koppa kanteletta,

135. Emäpuu iki iloa,

On koppa kowasta puusta

Emäpuu wisaperästä;

Mistä naulat saatanehe,

Piättimet perittänehe?"

140. Kaswo tammi tanhualla,

Puu pitkä pihan perällä,

Tammessa tafaset oksat,

Joka oksalla pmena,

Omenalla kultapyörä,

145. Kultapyörällä kätönen.

Niin käki kukahtelewi

Wirkaten sanoa wiisi,

Kukahellen kuuennenki.

Kulta suusta kumpuawi,

150. Hopia walahtelewi,

Kultafelle kunnahalle,

Hopeaiselle mäelle.

Siit' on naulat kantelehen,

Piättimet wisaperähän.

155. Waka wanha Wainämöinen

Siitä noin sanoiksi wirkki:

"Nyt on naulat kantelessa,

Piättimet wisaperässä,

Käen kulan kulkumasta,

160. Hopiaisen huolinnasta;

- Vielä uupuwi wähäsen,
 Wiittä fieltä kanteleinen;
 Mistä kielet saatanehe,
 Jouhet jouatettanehe?"
165. Itki immikkö aholla,
 Nuori neitonen norolla;
 Eipä impi itkenynnä,
 Ei warjin ilonnukkana.
 Paulo iltansa kuluffi,
170. Auringon alimenoksi,
 Niehen toiwossa tulewan,
 Sulhon saawan suosiossa.
 Waka wanha Wainämöinen
 Kuulewi fujertelewan,
175. Papsukaisen laulelewan;
 Sanan wirko, noia nimesi:
 "Anna impi hapsiasi,
 Neitonen hiwukksiasi;
 Duo minulle hiwusta wiisi,
180. Kuusi hästasi kuleta,
 Saisin kielet kantelehen,
 Äänyet iki ilohon."
 Anto impi hapsiansa,
 Neitonen hiwukksiansa;
185. Antopa hiwusta wiisi,
 Kuusi hästansa kuletti.
 Siit' on kielet kantelessa,
 Äänyet iki ilossa.
 Siitä wanha Wainämöinen
190. Itse rupefi rundille,

Istuwi ilon teolle,
 Kiwiselle portahalle,
 Petäjäisen pienan päähän,
 Rabin rautasen nenähän.

195. Sowitteli soittoansa,

Laaitteli lauluansa,
 Pani soiton soittamahan,
 Laske äänen laulamahan,
 Top' on wirkki puu wisanen,

200. Besalehti leikittäwi,

Kukkuwi kaksosen kulta,
 Hiwus impyen ilosi.

Sormin soitti Wainämöinen,

Kielin kanterwo pakasi;

205. Notkot nousi, mäet aleni,

Ylähäiset maat aleni,

Alahaiset maat yleni,

Wuoret waskiset wawahiti,

Kaikki kalliot kajahti,

210. Kannot hyppi kankahilla,

Kiwet rannalla rakoili,

Mäellä pelmusi petäjät.

Kuulywi soria soitto,

Kuulu kuutehen kylähän,

215. Pitäjähän seitsemähän.

Vintuja liki tuhatta

Lenti luoksi Wainämöisen,

Luoksi laulajan urohona

Kotka kun kotona kuuli

220. Sen sulosen Suomen soiton,

- Heitti pentunsa pesähän,
 Vänti mailta wierahilta,
 Kanteletta kuulemahan,
 Iloa imehtimähän.
 225. Korwen ukko koirinensa
 Tanssiwi tasajalassa,
 Teheissä isän iloa,
 Soitelleessa Wainämöisen.
 Siinä wanha Wainämöinen
 230. Kyllä soitteli somasti,
 Rajahutti kaunihisti;
 Kun han soitteli kotona,
 Huoneheessa honkasesä,
 Miin katot kajahteliwat,
 235. Jkkunat ilotteliwat,
 Silta soitti forsankuinen,
 Paki kultanen kulisi.
 Kuu han kulki kuusikossa,
 Waelti petäikössä,
 240. Kuusoset kumartelihen,
 Männyt maällä kääntelihen,
 Käpöset keolla wieri,
 Hawut juurelle hajosi.
 Kun han liikahti lehossa,
 245. Pehot leikkiiä pitiwät;
 Kun han astahiti aholle,
 Kukat kulkivat kutuhun,
 Wesat nuoret notkahтели.

Kolmekymmenes Runo.

Wainämöinen ja Soukahainen tapaawat toisen toisensa tiellä. Soukahainen itsensä parempana pitävä ei väistä ja alkaa kaikenlaisia kertoella, josta ymmärtäisi toinenki jo ylewämmän Johanneensa. Wasta wiimmen Soukahaisen maailman alkutoita muistellesa sanoo Wainämöinenki tietonsa, itsensä näissä töissä osallisna olleen. WIELÄKÄNÄ ei heittäwä Soukahainen uhkaa Wainämöisen laululla voittoa. Tästä syäntyy Wainämöinen ja laulaa paikalla kainaloista asti maan sisähän Soukahaisen. So tuskautuwa Soukahainen rufoilee Wainämöistä itsiänsä wapahuttamaan luvaten esinnä muita ja wiimmen ainoan sisarensa lunnaaksi. Päästää miehen Wainämöinen. Soukahainen itkien kotiin, äitillensä kertoo jo sisarensa Wainämöiselle luvanneen. Ei olewan itkettämätä, emo, jo kauan toiwoneensakin Wainämöistä langossensa.

Waka wanha Wainämöinen

Matkojansa mittelewi,

Toinen nuori Soukahainen

Ujoa suhuttelewi.

5. Tulit tiellä wastatusten,

Rahis puuttu rahkehesen,
 Nisa aisahan takeltu,
 Wemmel wempelen nenähän,
 Westi tippu wempelestä,

10. Rašwa rahkehen nenästä.

Siinä seiso Wainämöinen,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Siirry tieltä Joutahainen,
 Sie olet nuorempi minua."

15. Se on nuori Joutahainen

Sanan wirkko, noin nimesi:

"Wähä miehen nuoruesta,
 Nuoruesta, wanhuesta,
 Kenpä tieolta parempi,

20. Sen on tiellä seisominen;

Kenpä tieolta wähempi,

Sen on tieltä siirtyminen."

Sano wanha Wainämöinen:

"Kun ollet tieolta enämpi,

25. Sano korwin fuullakseni,

Mitäpäs enemmän tieät."

Sano nuori Joutahainen:

"Dieämpä minä jotaki:

Pohjola porolla kynti,

30. Etelä emähewolla,

Takalappi tarmahalla.

Siiäll' on siliät pello,

Tawilla laki tasanen;

Hym' on hylkehen eleä,

35. Suopi wettä wiereltänsä,

Luotahan lohia syöpi,
 Siwultansa siikasia.

Hauki haalla kutewi,
 Suukonna kowalla säällä;

40. Uhwen arka märkähäntä .07

Syksyt sywillä uipi,

Kesät kuiwilla kutewi;

Käypi särki säärtä lyden,

Lohi konstin koipiellen."

45. Sillon wanha Wainämöinen .37

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Niin mitä enemmän tieät,

Ulommaksi arwaelet?"

Sano nuori Soukahainen:

50. "Tieän siitaki etemmä, .08

Ulommaksi arwaelen:

Puut pitkät Pisan mäellä,

Hongat Hornan kallioilla.

Paju on puita ensimmäinen,

55. Paju puita, mätäs maita, .38

Kiiskinen ween kaloja,

Ilman lintuja tiainen,

Kyytöläinen kaarmehiä.

Tulen syntyy taiwosesta,

60. Wuoresta wetosen syntyy, .00

Uku rauan ruostehestä."

Waka wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Niin mitä enemmän tieät,

65. Ulommaksi arwaelet? .30

Sano tarkkoja tosia,
Muisteloita muinosia."

Sano nuori Joukahainen:

"Dieän kuitenki wähäsen

70. Muistan ajan muutamanki:

Muistan meret kynnetyksi,

Kalahauat kaiwetuksi,

Siweret sywennetyksi,

Sarkajaot sauotuksi,

75. Mäet mullermoitetuksi,

Buoret luowuksi kokohon,

Ilman pielet pistetyksi,

Taiwon kaaret kannetuksi,

Taiwoset tähytetyksi."

80. Sillon wanha Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Lapsen tieto, naisen muisti,

Ei ole partasuun urohon.

Enat on meret kyntämäni,

85. Meren kolkot kuokkimani,

Kalahauat kaiwamani,

Siweret sywentämäni,

Sarkajaot sauomani,

Mäet mullermoittamani,

90. Riwät luomani kokohon;

Ulin ma miessä kolmantena

Ilman pieltä pistämässä,

Taiwon kaarta kantamassa,

Taiwoa tähyttämässä."

95. Siinä nuori Joukahainen

Murti suuta, wäänti päättä,
 Murti mustoa hawenta,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 "Tieän wieläki wähäsen,

100. Ulommaksii ymmärtelen;

Tuonne laulan tuhman miehen,
 Laulan lastuiksi wesille,
 Lumpehiksi lainehille."

Siitä suuttu Wainämöinen,

105. Siitä suuttu ja häpesi.

Itse loihen laulamahan,
 Sai itse sanelemahan;
 Ei oo laulut lasten laulut,
 Lasten laulut, naisten naurut,

110. Baan on partasuun urohon,

Toit' ei laula kaikki lapset,
 Eikä poiat puolekkana,
 Kolmannekkana kofiat,
 Nykyssä nuorisossa,

115. Polwessa ylenewässä.

Paulo wanha Wainämöinen,
 Järwet läikky, maa järäsi,
 Wuoret wäskiset wäpisi,
 Paacet wähwat paukahteli,

120. Kiwilinnat liikahteli,

Tornit maahan torikahteli,
 Portit Pohjolan repeäsi,
 Ilman kaaret katkieli.

Paulo nuoren Soukahaisen,

125. Paulo suohon suoniwöistä,

- Niittuhun nisälihoista,
 Kainaloista kankahasen.
 Paulo koiran Soukahaisen
 Kynsin kylmähän kivehen,
130. Hampahin wesihaikohon;
 Paulo jousen Soukahaisen
 Kaariksi wesien päälle;
 Paulo nuolet Soukahaisen
 Hawukoiksi kiitawiksi;
135. Paulo pystysän kypärin
 Otawaišten olkapäälle;
 Paulo haljakan sinisen
 Hattaroiiksi taiwahalle;
 Paulo ussakan utusen
140. Halki taiwahan tähiksi.
 Itse nuori Soukahainen
 So on suossa suoniwöistä,
 Niitussa nisälihoista,
 Kainalaista kankahassa.
145. Se siitä hywin pahastu,
 Toki wiimmen tuskautu,
 Sanowi sanalla tuolla,
 Pausu tuolla lausehella:
 ”Di sie wiisas Wainämöinen,
150. Tietäjä iän ikuinen!
 Pyörrytä pyhät sanasi,
 Peräntä lausehesi,
 Päästä tästä palkähästä,
 Tästä seikasta selitä.”
155. Se on wiisas Wainämöinen

Itse tuon sanoiksi wirkki:
 ”Niin mitä minulle annat,
 Kun pyörrän pyhät sanani,
 Peräntän lauseheni?”

160. Sano nuori Joukahainen:

”Ompa mulla kaarta kassi,
 Toinen tarkka ammunnalta,
 Toinen lyömähän riviä;
 Ota niistä jompikumpi.”

165. Sano vanha Väinämöinen:

”Katson ma päälle kaariesi;
 Huolin hurja jousistasi;
 On kaari itselläniki
 Kahta mointa kallihimpi,

470. Kahta kolmia parempi.

Ei ole kaaren kantajoa,
 Eikä nuolen noutajoa;
 Mitä annat lunnahaksi?”

Sano nuori Joukahainen:

175. ”On minull’ oritta kassi,

Toinen tarkka askelelta,
 Toinen käymähän riviä;
 Ota niistä jompikumpi,
 Päästä tästä palkkahästä

180. Tästä seikasta selitä.”

Sano vanha Väinämöinen:

”Katson päälle orittesi,
 Suren sukajalkojasi;
 On ori itselläniki

185. Kahta kolmia parempi,

- Wiittä kuutta wirkiämpy,
 Jonk' on lampi lautasilla,
 Wesi selwä selkälilla,
 Syd se heinät hettedestä,
 190. Been pilwestä pitäwi.
 Ei ole oron ottajoa,
 Suwikunnan suitsioa,
 Warsan wiejeä waolle;
 Mitä annat lunnahaksi?"
195. Sano nuori Soukahainen:
 "On mulla sisar koissa,
 Jok' on warrelta walittu,
 Sekä kaunis kaswannolta;
 Annan ainoan sisaren,
 200. Painoan emoni lapsen,
 Polwiseksi puolisoiksi,
 Wanhan päiwäsi waraksi,
 Sie pyörrä pyhät sanasi,
 Perähtä lausehesi,
 205. Päästä tästä palkahasta,
 Tästä seikasta selitä."
 Silon wanha Wainämöinen
 Pyörrytti pyhät sanansa,
 Perähytti lausehensa.
210. Itse nuori Soukahainen,
 Alla päin, pahoilla mielin,
 Kaiken kallella kypärin,
 Itkeä wetištelemi,
 Kotihinsa tullessansa.
215. Isä pääty ikkunassa,

Emo aittojen wajoilla.

Emo ennätti kysyä,

Waimo wanha tutkaella:

”Mitä itket poikueni,

220. Waiwan nähtyni walitat.

Sano nuori Soukahainen:

”Dhoh maammo kantajani,

Di emo ylentämäni!

Dmpa syytä itkiällä,

225. Waiwoja wetistäjällä.

Suota itken tuon ikäni,

Puhki polweni murehin,

Annon ainoan sisaren,

Painasin emoni lapsen,

230. Wanhalle Wainämöiselle,

Skuiselle tietäjälle.

Annon wanhalle warakki,

Durwakki tutisewalle.”

Emo kahta kämmentänsä,

235. Hyrehti molempiansa,

Sanan wirkko, noin nimesi:

”Eldö itke poikueni,

Ei ole itettäwiä;

Suota toiwoin tuon ikäni,

240. Puhki polweni halasin,

Suwukseni suurta miestä,

Wäwykseni Wainämöistä,

Paulajoa langokseni.”

Vhesneljättä Runo.

Wainämöinen metsässä, vastaan taitannassa
 tapaa Joukahaisen sisaren. Barottaa tyttöä tästä-
 lähin waan hänelle mielimään. Tyttö wesiilmis-
 sä kotiin, äitillensä kertoo metsässä Kalewaisen
 tulleen, häntä itsellensä kaswamaan käskenen.
 Emo tyttöänsä kieltää milläsäkään olemasta, ait-
 taan menemään ja siellä parahisin waatteisin puke-
 maan. Tyttö emonsa silmiltä pihalle, siellä yhä
 itkee wetistelee. Kysywälle emolle mitä yhtäläiseen
 itki wastaa ennen meren pohjaanki kun wanhalle
 Wainämöiselle menewänsä. Niin katosi mereen tyt-
 ti. Tuli nyt emonki wuoro itkeä; itki jotta kol-
 me kokonaista jokea kyyneleistä kaswo. Waan
 tytti Wainämöisen moniaasti onkiesä puuttu kalana
 onkeen. Wainämöinen esinnä kyllä ouoksi katsoo,
 wiimmen luulee loheksi. Ottaa weitsen, alkaa hal-
 ki leikata, niin kala käsistä loiskahdi mereen ja il-
 mottihen. Pyytää Wainämöinen vielä toiste tu-
 lemaan; ei tullut. Niin Wainämöinen kylläki mu-
 rehtii, kun ei älynnyt pitää kauan kaiwattua tyt-
 töä. Vielä unissaki kuwailee jo olewan tytön saa-
 mattomassa.

Sisar nuoren Joukahaisen,
 Ainoa emonsa lapsi,

- Tässi waſtoa metsästä,
 Waſtan päitä warwikoſtä.
5. Taitto waſtan taatollensa,
 Toiſen taitto maamollensa,
 Kolmatta kohotteleksen
 Nuorimmalle weioollensa.
 Tuli wanha Wäinämöinen,
10. Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Kaſwa tyttö minuſſa mielin,
 Elä muuſſa nuoriſoiſſa;
 Kaſwa kanoiſſa ſomiſſa,
 Weny werkawaattehiſſa,
15. Kaſwa leiwän kannikalla,
 Behnäleiwän wiploiſilla."
 Neiti itkien kotihin,
 Kallotellen kartanolle.
 Iſä pääty ikkunaaſſa
20. Kirweſwartta wuolemaaſſa:
 "Mitä itket tytti raukka,
 Tytti raukka, neiti nuori?"
 "Dmpa ſyhtä itkiällä,
 Waiwoja weſiſtájällä.
25. Sitä itken taattoſeni,
 Kirpo riſti rinnaltani,
 Kari wyöſtáni karifi;
 Rinnalta hopenariſti,
 Kari kulta wyöhyeſtä."
30. Weljeſet weräjän ſuuſſa
 Taitioita laatimaaſſa:
 "Mitä itket ſiſko raukka,

Sisko raukka, neiti nuori?"

"Dmpa syhtá itkiällä,

35. Waiwoja wesištájällä.

Sitá itken weikkoraukat,

Kirpo formus formestani,

Helmet kaulasta helisi;

Kultasormus formestani,

40. Kaulasta hoihelmet."

Sisarekset sillan päässä

Wyötä kullaista kutowat:

"Mitá itket sisko raukka,

Sisko raukka, neiti nuori?"

45. "Dmpa syhtá itkiällä,

Waiwoja wesištájällä.

Sitá itken siskoraukat,

Kirpo kullat kulmiltani,

Hopiat hiwukfilitani,

50. Sinilangat silmiltáni,

Punalangat pääni päältä."

Emo aitan kynnyksellä

Boita kirnuussa pesewi:

"Mitá itket tytti raukka,

55. Tytti raukka, neiti nuori?"

"Dmpa syhtá itkiällä,

Waiwoja wesištájällä.

Sitá itken maammoseni,

Láksin wastoa metsästä,

60. Wastan päitá warwikosta;

Taiton wastan taatolleni,

Toisen taiton maamolleni,

- Kolmatta kohottelimma
 Nuorimmalle weiolleni,
 65. Osmonea norosta nousi,
 Kalewainen kastemailta:
 "Kaswa neiti minusa mielin,
 Elä muissa nuorisoiissa;
 Kaswa kaisissa somissa,
 70. Weny werkawaattehissa,
 Kaswa leiwän kannikalla,
 Weny leiwän wiplosilla."
 "El' oo neiti milläkänä,
 Emon tuoma tuollakana;
 75. Ustu aittahan mäellä,
 Kalkuttele kartanolle;
 Kolm' on aittoa mäellä,
 Urwaos parahin aitta.
 Syd sie siellä wuosi woita,
 80. Tulet muita muolahampi;
 Syd toinen sian lihoa,
 Tulet muita sirkiampi;
 Kolmas kuore kolkaroita,
 Tulet muita kaunihimpi.
 85. Siell' on arkku arkun päällä,
 Lipas lippahan lomassa;
 Urwaos parahin arkku,
 Rimahuta kirjokansi,
 Siin' on kuusi kultawyötä,
 90. Seitsemän finihamoista,
 Pane päällesi parainta,
 Komehinta kaulallesi,

Ripeintä rinnoillesi,
 Warrellesi walkeinta.”

95. Meni itkien pihalle,
 Kallotellen kartanolle.
 Ilat itki ikkunassa,
 Namut aitan kynnyksellä,
 Päiväkauet kartanolla,
100. Kuukauet kujaiſten suilla,
 Sanowi sanalla tuolla,
 Lausu tuolla lausehella:
 ”En minään ennen ollut
 Mustin muita neitofia,
105. Kalpeampi ween kaloja,
 Tulin muita mustemmaksi,
 Kalpeammaksi kaloja.”
- Meni emo katsomahan
 Kolme yötä oltuansa:
110. ”Mitä itket tytti raukka,
 Nuorra saatuna walitat?”
- ”Ompa syytää itkiällä,
 Baiwoja walittajalla;
 Sitä itken maammoseni,
115. En mä wanhalle menisi,
 Itiwanhalle waraksi,
 Turwaksi tutisewalle,
 Suojaksi sopun kululle;
 Menisin minä merehen,
120. Alle aawojen sywien,
 Sisareksi siikasilie,
 Weikoksi ween kaloille.

- Hyw' ompi meressä olla,
 Ulla aaltojen asua,
 125. Sisarena siikasilä,
 Weikkona ween kaloilla;
 Siika silmäni pesiisi;
 Hauki pääni harjoaisi."
 Meni aittahan mäellä,
 130. Kallotteli kartannoelle.
 Kolm' on aittoa mäellä,
 Ukasi parahan aitan.
 Siell' on arkku arkun päällä,
 Lipas lippahan lomassa.
 135. Ukasi parahan arkun,
 Kimahutti firjokannen;
 Löysi kuusi kultawyötä,
 Seitsemän sinihamoista.
 Pani kullat kulmiensa,
 140. Hopiat hiwuksiensa,
 Sinilangat silmiensä,
 Punalangat päänsä päälle.
 Pani päällensä parasta,
 Kaulallensa kaunihinta,
 145. Ripehintä rinnoillensa,
 Barrellensa walkehinta.
 Siitä syöstihen merehen,
 Ule aawojen sywien,
 Sisareksi siikasille,
 150. Weikoksi ween kaloille.
 Emo aittahan tulewi
 Kolme yötä oltuansa:

- "Minn' on saanut tytti raukka?
 So on kuollut tytti raukka;
 155. Mennyt lietohon merehen,
 Ule aawojen sywien,
 Sisareksi siikasille,
 Weikoksi ween kaloilte.
 Sisarena siiat syöpi,
 160. Been kalat weikkonansa."
 Siitä emo itkemähän,
 Kynnelwierus wieremähän.
 Wieri kynneltä, wieri toinen,
 Wieri wetrehet wetensä,
 165. Ihopäillä itkewillä,
 Muheilla muotopäillä,
 Wieri poskille poloseu.
 Wieri kynneltä, wieri toinen,
 Wieri wetrehet wetensä,
 170. Polosilta poskiltansa,
 Ripeille rinnoillensa.
 Wieri kynneltä, wieri toinen,
 Wieri wetrehet wetensä,
 Ripehiltä rinnoiltansa,
 175. Hienosille helmoillensa.
 Wieri kynneltä, wieri toinen,
 Wieri wetrehet wetensä,
 Hienosilta helmoiltansa,
 Sulkkusille sulkkasille.
 180. Wieri kynneltä, wieri toinen,
 Wieri wetrehet wetensä,
 Sulkkusilta sulkkasilta,

Kautokengän fantasia.

Wieri kynnelt, wieri toinen,

185. Kauto wetrehet wetensä,
 Kautokengän fantasilta,
 Maahan alle jalkojensa.
 Wieri maahan maan hywiksi,
 Wetehen ween hywiksi.

190. Miin kaswo jokea kolme

Yhen ihmisen itusta,
 Yhen immen kynnelleistä.

Kaswawi joka jokehen
 Kolme koskea kowoa,

195. Yhen ihmisen itusta,
 Yhen immin kynnelleistä.

Kaswo kolmin luotoloita
 Joka kosken luohumille;
 Kolmin koiwuja yleni

200. Joka luowon partahalle;

Sai siitä läkeä kolme
 Koiwuloihin kulkumahan.

Yksi kukku lemmen, lemmen,
 Papselle lemmettomälle,

205. Toinen kukku armon, armon,

Armottomalle emolle,
 Kolmas kukku sulhon, sulhon,
 Sulhottomalle tytölle.

Siitä wanha Wainämöinen

210. Oli ongella olia,

Käeksellä käänteliä,

Nenästä utusen niemen,

- Päässä saaren terhenisen.
 Otta ongen taskustansa,
 215. Wäkäräuan wäskystänsä;
 Ongetteli ongellansa,
 Takraansa tarkotteli.
 Wapa wäskinen wapiisi,
 Hopiainen siima siuku,
 220. Nuora kultanen kulisi.
 To päiwänä muutamena,
 Huomenna monikahana,
 Kala otti onkehensa,
 Tattu takraraudahansa.
 225. Sen weti wenosehensa,
 Talu talkapohjahansa.
 Katselawi, kääntelawi,
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Mi on kummasen kuwannut?"
 230. Emy' on tuota tuonekkana.
 Siliähk' on siikaseksi,
 Kuliähkä kuujaseksi,
 Haliähkä haukiseksi,
 Ewätön emäkalaksi,
 235. Käpylätön hylkeheksi,
 Shala imehnoseksi,
 Pääriwaton neitoseksi,
 Wyötön Wäinön tyttöseksi,
 Korwiton kotiomaksi;
 240. Luonnonko lohikalaksi?"
 Wyöll' on weitsi Wäinämöisen,
 Pää hopia huotrasansa,

Pohi leikkaellaksensa,
 Kala palstoin pannaksensa,
 245. Satronaisiksi saroiksi,
 Pohiksi lounahiksi,
 Paaston ajaksi paloiksi.

Ukko lohja leikkaella,
 Weitsin wiihteä kalso;
 250. Pohi loiskahhti merehen,
 Kala firjo kimmeltihen,
 Pohjasta punasen purren,
 Emästä eriwenehen.

Uksen päätänsä ylenti,
 255. Dikiata olkapäättä,
 Wasempia warpahia,
 Sormia nimettömiä,
 Bihurilla wiiennellä,
 Kupehella kuuennellä.

260. Nosti kättä oikiata,
 Näytti jaltoa wasenta,
 Seitsemännellä selällä,
 Kaallolla yhessännellä.

Sieltä noin sanoiksi wirkki:

265. "Dhoh sinua ukko utran!
 Kun et tuntenut piteä
 Been wiimmeistä tytärtä,
 Uhin lasta ainokaišta,
 Wellamon wetistä neittä.

270. En ollut lohja punanen;
 Dlin sisar Joukahaisen,
 Kuta pyhit kuun ikäsi,

Publi polwesi halasit.

Enf' ollut minä tulewa

275. Pohi leikkoallaksesi,

Kala wiploin wiiuäkseksi,

Eli palstoin pannaksesi,

Amusiksi atrioiksi,

Murkkinaisiksi muruiksi,

280. Pohiksi lounahiksi,

Paaston ajaksi paloiksi."

Sano wanha Wainämöinen:

"Miksi sie tulit minulle."

"Olinpa minä tulewa

285. Rainaloiseksi kanaksi,

Skuseksi istujaksi,

Polwiseksi puolisoiksi.

Eulin wanhalle waraksi,

Eurwaksi tutisewalle,

290. Sun sian lewittäjäksi,

Pään alasen laskiaksi,

Pirtin pienen pyyhkiäksi,

Pattian lakasiaksi,

Eulen tuojaksi tupahan,

295. Balkian wirittäjäksi,

Mutkannun kantajaksi,

Atrian asettajaksi."

Sano wanha Wainämöinen

Ulla päin paholla mielin:

300. "Di sie fisar Joukahaisen!

Boi sie tulla toinen kerta."

Ei enää tullukkana,

- Itse aaltohin aleni.
 Tuonne waiyu wastifänä,
 305. Been kalwošta katosi,
 Kiwen kirjawan sisähän,
 Maksan karwasen malohon.
 Siitä wanha Wainämöinen.
 Ulla päin pahoilla mielin,
 310. Kaiken kallella kypärin,
 Kotihinsa tullessansa,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 ”Ohoh hullu hulluuttani,
 Mieleltä wäheyttäni!
 315. Oli minullai mieltä,
 Ujatušta annettuna,
 Syäntä suurta surwottuua;
 Oli ennen aikoinansa,
 Waan ei nyt nykyisin aion.
 320. Nyt on mieli melkiässä,
 Ujatukset arwosesä,
 Kaikki toimi toisilla.
 Tota toiwoin tuon ikäni,
 Puhki polweni halasin,
 325. Usken tuli onkeheni,
 Tarttu takraraudahani,
 Waan en tuntenut piteä,
 Been wiimmeistä tytärtä,
 Uhin lasta ainoata,
 330. Wellamon wetistä neittä.
 Sano nyt Untamo unesi,
 Makuhusi maan wenyjä,

Misä Wuojela eläwi,
Neiot Wellamon wenywi."

335. Sano Untamo unensa,
Makuhunsa maan wenyjä:
"Tuolla Uhtola asuwi,
Neiot Wellamon wenywi,
Ulla aaltojen sywien,

340. Selässä meren sinisen,
Kirjawan kiwen sisässä,
Maksan karwasen malossa.

Siellä Uhtola asuwi,
Neiot Wellamon wenywi,

345. Pikkusessa pirttisesä,
Kamarissa kaitasessa,
Eaan lukkojen takana,
Zuhanfin awaimien."

